

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА
АКАДЕМІЯ»**

Кафедра загальної теорії права та держави

**Завальнюк В.В., Антошина І.В., Іванчук В.Є.,
Ковбасюк С.В., Завальнюк С.В.**

**ПІДГОТОВКА КУРСОВИХ РОБІТ
З ЗАГАЛЬНОЇ ТЕОРІЇ ПРАВА ТА ДЕРЖАВИ:**

**Методичні рекомендації
для здобувачів фахової передвищої освіти
освітньо-професійного ступеня фаховий молодший бакалавр
спеціальності 081 «Право»
Юридичного фахового коледжу
Національного університету «Одеська юридична академія»**

**Рекомендовано навчально-методичною радою
Національного університету «Одеська юридична академія»,
протокол № 7 від «04» червня 2024 р.**

Укладачі:

Завальнюк В.В. – доктор юридичних наук, професор, професор кафедри загальної теорії права та держави

Антошина І.В. – кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри загальної теорії права та держави ORCID ID 0000-0002-5950-9907

Іванчук В.Є. – доктор філософії в галузі права (PhD), асистент кафедри загальної теорії права та держави ORCID ID 0000-0002-8142-3579

Ковбасюк С.В. – кандидат юридичних наук, доцент кафедри загальної теорії права та держави ORCID ID 0000-0002-6511-9286

Завальнюк С.В. – кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри цивільного права ORCID ID 0000-0002-3146-0216

Рецензенти:

Бехруз Х.Н. – доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри міжнародного та європейського права Національного університету «Одеська юридична академія»

Манько Д.Г. – доктор юридичних наук, доцент, завідувач кафедри державно-правових дисциплін Міжнародного гуманітарного університету

Завальнюк В.В. Підготовка курсових робіт з загальної теорії права та держави : методичні рекомендації для здобувачів фахової передвищої освіти освітньо-професійного ступеня фаховий молодший бакалавр спеціальності 081 «Право» Юридичного фахового коледжу Національного університету «Одеська юридична академія» [Електронне видання] / уклад.: Завальнюк В.В., Антошина І.В., Іванчук В.Є., Ковбасюк С.В., Завальнюк С.В.; Нац. ун-т «Одеська юридична академія». – Одеса, 2024. 69 с. Режим доступу:

Методичні рекомендації призначені для здобувачів фахової передвищої освіти освітньо-професійного ступеня фаховий молодший бакалавр спеціальності 081 «Право», що навчаються на другому курсі Юридичного фахового коледжу Національного університету «Одеська юридична академія» і пишуть курсову роботу з дисципліни загальна теорія права та держави. В методичних рекомендаціях розкрито порядок підготовки, написання та захисту курсової роботи, наведений перелік основних джерел, та надано приклади оформлення різних структурних частин курсової роботи.

ВСТУП

За навчальним планом здобувачі фахової передвищої освіти освітньо-професійного ступеня фаховий молодший бакалавр спеціальності 081 «Право» 2 курсу Юридичного фахового коледжу Національного університету «Одеська юридична академія» виконують курсову роботу з загальної теорії права та держави. Перелік здобувачів освіти, які готують курсову роботу з зазначеної дисципліни, визначаються розпорядженням деканату.

Відповідно до Положення про курсові роботи здобувачів освіти Національного університету «Одеська юридична академія» курсова робота – один із видів індивідуальних завдань навчально-дослідницького, творчого характеру. Курсова робота є окремою заліковою складовою навчальної дисципліни і оцінюється як самостійний вид навчальної діяльності здобувача освіти.

Курсова робота є індивідуальною роботою здобувача освіти, що має самостійний науковий характер і є важливим етапом навчального процесу та професійної підготовки юристів.

При підготовці до написання курсової роботи здобувачі освіти матимуть змогу:

- розширити теоретичні знання, отримані під час вивчення навчальної дисципліни «Загальна теорія права та держави», навчитися самостійно працювати з науковою літературою, законодавчими актами та статистичними даними, узагальнювати інформацію та робити висновки;
- навчитися оцінювати зміст та ефективність нормативно-правових актів, аналізувати експертні дані, виробляти на їх основі власні висновки, пропозиції та рекомендації щодо вдосконалення правового регулювання.

Курсова робота є певним підсумком процесу вивчення програмного матеріалу курсу загальної теорії права та держави, це своєрідний «звіт» здобувача освіти в письмовій формі про набуті навички, вміння і знання. Процес підготовки матеріалів та написання курсової роботи розвиває у здобувачі освіти навички необхідні для самостійного дослідження наукової літератури, аналізу законодавства, історичних подій і їх наслідків для сучасної правової системи,

формує вміння ясно висловлювати свою точку зору, аргументувати думку у відповідному літературному стилі.

Виконання курсової роботи передбачає розвиток у здобувачів освіти умінь здійснювати пошук інформації, творчого підходу до розв'язування задач професійно-юридичної діяльності, самостійності у висновках, уміння стисло і чітко викладати матеріал визначеної теми в рамках наукової праці встановленого обсягу. Всі ці якості знадобляться в практичній діяльності юристам будь-якого фаху – адвокатам, суддям, слідчим і юрисконсультам, науковцям і працівникам прокуратури.

РОЗДІЛ 1. ОСНОВНІ ВИМОГИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ З НАПИСАННЯ КУРСОВИХ РОБІТ

Відповідно до Положення про курсові роботи здобувачів вищої освіти Національного університету «Одеська юридична академія» та навчального плану до курсової роботи з загальної теорії права та держави встановлені наступні вимоги:

1. В курсовій роботі здобувач освіти повинен здійснити аналіз актуальності теми, відповідності її сучасним напрямам досліджень у вітчизняній та зарубіжній юриспруденції.

2. Для написання курсової роботи здобувач освіти має підібрати та проаналізувати нормативний матеріал, наукову, навчально-методичну літератури за темою дослідження.

3. Курсова робота повинна свідчити, що здобувач освіти оволодів знаннями з курсу загальної теорії права та держави взагалі і матеріалом даної теми зокрема, вільно орієнтується в правовому матеріалі.

4. Автор має провести самостійне дослідження: надати чітку характеристику предмету, об'єкту, мети, завдань та методів дослідження.

5. Важливим аспектом написання курсової роботи є структурування змісту курсової роботи відповідно до поставлених мети і завдань, зміст курсової роботи повинен відповідати об'єкту і предмету дослідження.

6. В рамках курсової роботи мають бути узагальнені результати проведених досліджень, обґрунтовані висновки за темою дослідження (висновки повинні розкривати поставлені мету і завдання дослідження).

7. Курсова робота має бути оформлена відповідно до встановлених вимог. У процесі підготовки курсової роботи із загальної теорії права та держави обов'язковим є дотримання вимог академічної доброчесності.

Відповідно до Закону України «Про освіту» академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та

провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Дотримання академічної доброчесності при написанні курсової роботи передбачає:

- самостійне написання курсової роботи;
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Основні засади дотримання академічної доброчесності в НУ «ОЮА» визначено у Положенні про дотримання академічної доброчесності в Національному університеті «Одеська юридична академія» <https://www.onua.edu.ua/ua/doc-education-ukr/4519->.

До порушень академічної доброчесності відносяться порушення, передбачені ст. 42 Закону України «Про освіту», Положенням про дотримання академічної доброчесності в Національному університеті «Одеська юридична академія» (академічний плагіат, фабрикація, фальсифікація, списування та ін.).

Унікальність тексту курсової роботи повинна складати не менше 70%. У разі виявлення програмним продуктом у роботі менш ніж 70% унікальності тексту робота має бути направлена на доопрацювання

Відповідно до Положення про дотримання академічної доброчесності в НУ «ОЮА» за порушення академічної доброчесності при написанні курсової роботи здобувачі можуть бути притягнуті, зокрема, до такої академічної відповідальності:

- повторне проходження оцінювання курсової роботи;
- повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми;
- відрахування з Університету;
- позбавлення академічної стипендії;

- позбавлення наданих Університетом пільг з оплати навчання.

Процес підготовки курсової роботи складається із наступних етапів:

- 1) вибір теми та її закріплення за здобувачем вищої освіти;
- 2) визначення об'єкта та предмета дослідження, вибір методів дослідження;
- 3) постановка мети та завдань дослідження, складання плану роботи і обговорення його з науковим керівником;
- 4) підбір навчальних, спеціальних, наукових джерел та інших матеріалів;
- 5) написання і оформлення курсової роботи;
- 6) реєстрація і рецензування курсової роботи;
- 7) захист курсової роботи.

Розглянемо ці стадії більш ґрунтовно.

1. Вибір теми курсової роботи

Обираючи тему курсової роботи здобувач освіти повинен враховувати свої наукові схильності та уподобання, знання матеріалу, можливості використання конкретних літературних та нормативних джерел. Крім того, він може звернутися до викладача за порадою.

Тематика курсових робіт розроблена і рекомендується кафедрою. Кількість тем розрахована на всіх здобувачів вищої освіти, які будуть писати курсову роботу із загальної теорії права та держави (для кожної форми навчання, факультетів та інститутів окремо). Одну і ту ж саму тему не можуть обрати двоє або декілька здобувачів освіти.

Обравши ту чи іншу тему, здобувач вищої освіти повинен зареєструвати її на кафедрі, перед реєстрацією теми необхідно з'ясувати у лаборанта кафедри, чи не обрана ця тема іншим здобувачем вищої освіти. Зміна теми курсової роботи можлива у виключних випадках лише з дозволу завідувача кафедри на підставі письмової заяви здобувача освіти та наявності для цього поважних причин.

Перед написанням роботи слід визначити, до якої саме теми курсу загальна теорія права та держави належить обрана тема курсової роботи, ознайомитися зі списком основних та додаткових джерел по темі, які містяться у розділах 4-7 цих методичних рекомендацій і визначити напрями майбутнього дослідження обраної теми.

2. Визначення об'єкта та предмета дослідження, вибір методів дослідження.

Перед тим як розпочинати написання курсової роботи здобувач освіти повинен сформулювати об'єкт та предмет дослідження.

Об'єкт – це процес або явище, що породжує проблемну ситуацію, те, на що спрямована дослідницька діяльність. Предмет – конкретний аспект проблеми, досліджуючи який автор вивчає об'єкт дослідження. Об'єкт та предмет дослідження співвідносяться як загальне і часткове. Предмет дослідження є частиною об'єкту, він визначає тему курсової роботи.

Також здобувач освіти повинен визначити систему загальнонаукових, міждисциплінарних та спеціальних методів, що будуть ним застосовані для дослідження об'єкту та предмету курсової роботи.

До загальнонаукових методів належать такі методи: діалектики, формальної логіки, системного аналізу. Міждисциплінарні методи застосовуються в споріднених за предметом дослідження науках, до таких методів належать: 1) культурологічний метод, який передбачає вивчення права та держави як невід'ємної частини соціального регулювання, що виникли в ході розвитку людської цивілізації; 2) соціологічний метод полягає в дослідженні права на базі конкретних соціальних фактів; 3) статистичний метод використовується для кількісної характеристики предмету дослідження; 4) конкретно-історичний метод допомагає вивчити специфіку конкретного державно-правового явища, прослідкувати динаміку його розвитку.

Спеціальні методи теоретико-правової науки такі: 1) формально-юридичний (догматичний) метод передбачає дослідження юридичних фактів та юридичних

текстів, тлумачення їх в логічній послідовності з використанням спеціальних юридичних термінів і конструкцій; 2) порівняльно-правовий метод передбачає комплексне вивчення правової культури в зіставленні досвіду різних країн і народів.

3. Постановка мети та завдань дослідження, складання плану і обговорення його з науковим керівником

Під час підготовки до написання курсової роботи здобувач освіти обов'язково повинен сформулювати мету дослідження, а також визначити конкретні завдання, які будуть вирішуватися відповідно до цієї мети. Мета і завдання дослідження визначаються об'єктом і предметом дослідження. В курсовій роботі завдання формулюються, зазвичай, у формі переліку (вивчити..., встановити..., описати..., з'ясувати... тощо). Завдання повинні визначатися ретельно, бо висвітлення ходу їх вирішення повинно скласти зміст розділів курсової роботи. Правильно визначені мета і завдання дослідження допоможуть вірно структурувати зміст курсової роботи, скласти план курсової роботи, а також сформулювати висновки, до яких дійшов здобувач вищої освіти під час написання курсової роботи.

План курсової роботи включає вступ, основну частину (яка поділяється на окремі розділи та підрозділи) і висновки. В змісті вказуються назви розділів, підрозділів, сторінки, на яких вони розміщені. Головна вимога до плану курсової роботи – її структура має охоплювати основні питання, які дозволяють повністю висвітлити зміст обраної теми (зразки планів курсових робіт – див. додаток 2).

Розпочинати написання тексту курсової роботи можна тільки після затвердження її плану науковим керівником. В такому ж порядку можуть вноситися зміни до плану, корегуватися формулювання окремих питань.

4. Підбір навчальних, спеціальних, наукових джерел та інших матеріалів

Вибір та аналіз джерел дослідження є важливим етапом дослідження який забезпечує високий науковий рівень роботи, всебічне та глибоке висвітлення

питань обраної теми та у підсумку успішний захист курсової роботи. Первинне коло джерел дослідження може складати список джерел до всіх тем курсу загальної теорії права та держави та список джерел до окремих тем курсу.

Важливим етапом написання курсової роботи є аналіз чинних нормативно-правових актів України та зарубіжних країн із застосуванням порівняльно-правового, історичного, формально-юридичного та інших методів. Результатом такого аналізу буде формування власного погляду, оцінок стосовно тих явищ та фактів, що стали предметом наукової дискусії та висвітлені в підручниках, монографіях, періодичних виданнях.

Процес опрацювання джерел дослідження включає їх уважне читання, визначення основних положень та конспектування матеріалу, який відноситься до тих чи інших питань роботи. Такі записи значно полегшують подальше написання тексту курсової роботи, бо автору потім залишиться тільки систематизувати і скомпонувати зібраний матеріал, та літературно опрацювати його. Особливо уважно необхідно виписувати ті фрагменти тексту, які будуть приводитися у роботі як цитати.

Для того, щоб правильно скласти список використаної літератури, необхідно порадитись з науковим керівником щодо того, чи охоплює він найважливіші роботи по темі і чи не пропущені необхідні джерела.

В процесі написання курсової роботи, необхідно використовувати найновіші досягнення правової думки України, які публікуються у фахових юридичних журналах, в матеріалах наукових симпозіумів і конференцій, збірках наукових праць. Вивчення літератури рекомендується починати з найбільш загальних праць по даній темі: підручників, монографій та інших матеріалів, а потім перейти до праць з окремих питань теми, що містяться в наукових статтях та доповідях.

Необхідно зважати на те, що в науковій літературі та нормативних джерелах можуть бути висловлені різні точки зору щодо природи юридичних явищ. В такому випадку здобувач освіти може обрати ту наукову позицію, яку він вважає більш обґрунтованою, чи запропонувати власне бачення цієї наукової проблеми.

Після ознайомлення та аналізу джерел з обраної теми та, за необхідності, консультації з науковим керівником здобувач освіти може приступати до написання тексту курсової роботи.

5. Написання тексту курсової роботи

Написання тексту курсової роботи необхідно розпочинати з написання вступу до курсової роботи. У вступі до курсової роботи обґрунтовується актуальність обраної теми, її значущість та ступінь розробки в юридичній літературі, вказуються найбільш відомі дослідники даної тематики. Також обов'язковими елементами вступу є визначення об'єкту і предмету дослідження, формулювання мети і завдань дослідження. Також у вступі зазначається система методів що будуть використані в процесі дослідження і нарешті відзначається структура дослідження. Обсяг вступу до курсової роботи – 1,5-2 сторінки.

Після написання вступу здобувач освіти переходить до написання основної частини курсової роботи. Насамперед необхідно продумати, які питання і в якій послідовності будуть висвітлені, а також, які висновки будуть зроблені. В основній частині роботи досліджуються основні питання плану курсової роботи. Основна частина роботи викладається у трьох розділах, приблизно однакових за обсягом. Кожний розділ у разі необхідності можна поділяти на підрозділи. Структура роботи повинна бути послідовною і логічною.

Розділи слід нумерувати арабськими цифрами (наприклад: Розділ 1. Методологічні засади цивілізаційного підходу). Підрозділи повинні мати порядкову нумерацію в межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, відокремленого крапкою. В кінці номера підрозділу повинна стояти крапка, наприклад, «1.1.» (перший підрозділ першого розділу). Далі йде заголовок підрозділу.

Перша вимога до змісту роботи – її самостійність. Текст повинен бути написаний в певному відношенні «своїми словами». В роботі можливі цитати із використаних джерел з обов'язковим посиланням на джерело, та належним оформленням такого цитування.

По ходу викладення матеріалу обов'язково, робляться посилання на використану літературу (виноски). У посиланні вказується прізвище та ініціали автора, найменування роботи, місце видання, видавництво, рік видання, сторінка. При декількох посиланнях на одне й те саме джерело, замість найменування треба писати прізвище автора та «Вказ. праця. – стор. _». Якщо посилання на одне й те саме джерело випадають на одну сторінку та йдуть поряд, достатньо написати «Там само. - стор. _» (зразок посилань на сторінках курсової роботи див. Додаток № 3). Посилання на літературу оформлюються відповідно до ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання». Нумерація виносок має бути наскрізною.

Писати курсову роботу необхідно літературною мовою, класичним науковим стилем викладення матеріалу, друкувати на комп'ютері на окремих стандартних листах паперу формату А4, на одній стороні. Обсяг курсової роботи 25-30 друкованих сторінок.

Комп'ютерним способом роботи набираються в текстовому редакторі MS Word через півтора інтервали з використанням Times New Roman розміру 14, абзацний відступ - 1,25 см, вирівнювання - по ширині. Текст курсової роботи слід друкувати, дотримуючись таких розмірів полів: ліве - 2,5 см., праве -1,5 см, зверху - 2 см, знизу - 2 см.

Заголовки структурних частин курсової роботи «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ» треба виділяти при написанні і друкувати великими літерами.

Кожну структурну частину курсової роботи починають з нової сторінки.

Сторінки слід нумерувати арабськими цифрами, дотримуючись наскрізної нумерації впродовж усього тексту. Титульний аркуш включають до загальної нумерації сторінок курсової роботи, номер сторінки на титульному аркуші не проставляють.

Після цього готуються висновки і список використаної літератури.

У висновках необхідно обов'язково розкрити мету і завдання дослідження. Вони повинні підсумовувати проведене здобувачем вищої освіти дослідження. У

висновках викладаються найважливіші наукові та практичні результати, отримані в роботі, з формулюванням розв'язаної наукової проблеми.

У кінці роботи має бути складений список використаної літератури. Вся література, яка використовувалася в процесі написання курсової роботи, розміщується в алфавітному порядку прізвищ їх авторів. Монографії та збірки, які не мають на титульному листі прізвищ авторів, включаються до списку згідно алфавітного розміщення заголовка.

У списку використаної літератури повинно бути не менше 25 джерел. Список літератури оформлюється відповідно до ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання». (зразок списку використаної літератури – див. Додаток № 4).

Курсова робота вкладається в папку. Листки обов'язково прошиваються.

Курсова робота повинна мати титульний лист, на якому вказується назва університету, кафедра, тема курсової роботи, прізвище та ініціали автора, прізвище ініціали, наукове звання та посада наукового керівника курсової роботи, місто і рік виконання (зразок титульного листа - див. Додаток № 1).

Робота має бути підписана власним підписом автора.

Порушення правил оформлення курсової роботи є підставою для зниження оцінки, або навіть повернення роботи на доопрацювання.

6. Реєстрація і рецензування курсової роботи

Написана і оформлена згідно з встановленими вимогами курсова робота здається на кафедру загальної теорії права та держави у термін, вказаний в навчальному плані.

Здобувач освіти перед поданням кінцевого варіанту курсової роботи зобов'язаний самостійно провести перевірку курсової роботи на предмет неправомірних запозичень (академічного плагіату), правильності даних та дотримання правил оформлення бібліографічних посилань. Довідку про результати проведеної відповідної перевірки курсової роботи здобувач подає разом з текстом курсової роботи.

Курсові роботи приймає лаборант кафедри загальної теорії права та держави, який вказує дату отримання роботи в журналі реєстрації курсових робіт і передає курсову роботу на рецензію науковому керівнику. Науковий керівник протягом 10 днів готує рецензію і робить висновок щодо можливості допуску курсової роботи до захисту.

Курсова робота може бути недопущена до захисту з таких причин:

- якщо курсова робота не відповідає вимогам до курсових робіт. Така курсова робота має бути доопрацьована здобувачем і повторно подана для захисту;
- в разі систематичного порушення здобувачем плану написання курсової роботи і неможливості контролювати хід виконання роботи з вини здобувача;
- якщо в курсовій роботі виявлено порушення академічної доброчесності.

Якщо робота не допускається до захисту, вона повертається здобувачу освіти і він її доробляє відповідно до вказівок рецензента. Роботи, які допущені до захисту, разом з рецензією повертаються здобувачам освіти для ознайомлення і підготовки до захисту.

7. Захист курсової роботи

Згідно з встановленим навчальним відділом графіком здобувач освіти приходить на захист з курсовою роботою, рецензією і заліковою книжкою. Захист курсових робіт проходить в індивідуальному порядку перед комісією кафедри, яка складається з 2-3 викладачів, включаючи рецензента.

Готуючись до захисту, здобувач освіти має підготувати тези свого виступу обсягом від 2 до 3 сторінок друкованого тексту. Тези мають містити характеристику актуальності теми, мету і завдання дослідження, розкривати зміст курсової роботи, і показати власний підхід автора до вирішення поставлених мети і завдань. Основою виступу здобувача освіти на захисті курсової роботи є розкриття висновків, до яких він дійшов в процесі написання курсової роботи. На захисті здобувач освіти повинен коротко (в межах 10 хвилин) охарактеризувати

актуальність і значущість теми, розкрити зміст курсової роботи відповіді на питання по темі, а також на зауваження рецензента. Після захисту курсової роботи комісія визначає оцінку, яка вноситься в залікову книжку.

Оцінка «відмінно» / А ставиться, якщо курсову роботу виконано у повному обсязі відповідно до мети і завдань; основна частина роботи відповідає предмету дослідження; змістовна частина не має помилок; відповіді на запитання членів комісії вичерпні й аргументовані; автор роботи регулярно пред'являв для перевірки окремі її розділи, систематично відвідував консультації; оформлення відповідає встановленим вимогам.

Оцінка «добре» / В, С ставиться, якщо курсову роботу виконано у повному обсязі відповідно до мети і завдань; вона не має помилок, які потребують її корінної переробки; відповіді на запитання членів комісії даються по суті, але не в деталях; при поточній перевірці матеріал пред'являвся не завжди; консультації здобувач освіти відвідував нерегулярно.

Оцінка «задовільно» / D, E ставиться, якщо курсова робота виконана з відхиленнями від завдання, мають місце помилки у змістовній частині; оформлення не в повній мірі відповідає вимогам; при перевірці матеріал роботи не пред'являвся; консультації здобувач освіти відвідував епізодично; на запитання відповідає, але не в повному обсязі.

Оцінка «незадовільно» / F, X виставляється, якщо курсова робота виконана не в повному обсязі та з відхиленнями від завдання; мають місце суттєві помилки, які тягнуть за собою переробку курсової роботи; оформлення роботи не відповідає вимогам; здобувач освіти регулярно пропускав заняття й консультації без поважних причин.

У разі отримання оцінки менше «незадовільно» або у випадку, якщо курсова робота не була допущена до захисту, у заліково-екзаменаційній відомості робиться відповідний запис про академічну заборгованість з курсової роботи.

Якщо здобувач без поважної причини не подав курсову роботу у визначений термін або не захистив її, вважається, що він має академічну заборгованість.

Ліквідація академічної заборгованості здійснюється шляхом повторного виконання курсової роботи за новою темою або виправлення недоліків у підготовленій курсовій роботі. Здобувач може бути допущений до повторного захисту курсової роботи у встановлений в Університеті термін ліквідації академічної заборгованості.

Курсова робота разом з рецензією зберігається на кафедрі протягом 3 років.

Для більш ґрунтовного знайомства з сучасними технологіями підготовки курсових робіт рекомендується звернутися також до наступних джерел:

Ківалова Т.С., Короткий Т.Р., Польовий М.А. Кваліфікаційна робота юриста : методика написання та захисту : навч. посіб. Одеса. Фенікс, 2011. 362с.

Положення про курсові роботи здобувачів вищої освіти Національного університету «Одеська юридична академія» <https://www.onua.edu.ua/ua/doc-education-ukr/7888-polozhennya-pro-kursovi-roboti>.

Положення про дотримання академічної доброчесності в НУ «ОЮА» <https://www.onua.edu.ua/ua/doc-education-ukr/4519-polozhennya-pro-dotrimannya-akademichnoji-dobrochesnosti-v-nu-oyua>.

Розділ 2. ТЕМАТИКА КУРСОВИХ РОБІТ: ТЕОРІЯ ПРАВА

1. Поняття та система юриспруденції.
2. Функції загальної теорії права та держави.
3. Класична і посткласична методологія правового пізнання.
4. Основні теорії походження права.
5. Праворозуміння: поняття, зміст, типи.
6. Теорія природного права.
7. Інтегративне праворозуміння.
8. Ціннісно-нормативне розуміння права.
9. Об'єктивне та суб'єктивне право.
10. Поняття та види принципів права.
11. Функції права та їх класифікація.
12. Поняття та види соціального регулювання.
13. Правові норми у системі соціальних норм.
14. Структура норм права.
15. Темпоральні та просторові межі дії правових норм.
16. Поняття та види джерел права.
17. Юридичний прецедент як форма права.
18. Нормативно-правовий акт: поняття, ознаки, види.
19. Нормативний договір як форма права.
20. Священні книги як джерело права.
21. Поняття і склад системи права.
22. Галузь права: поняття та види.
23. Інститут права: поняття, класифікація.
24. Законодавство: поняття та система.
25. Система права і система законодавства.
26. Правоутворення і нормотворчий процес.
27. Види нормотворчості.
28. Стадії законотворчого процесу.
29. Правові акти: поняття та види.
30. Нормативно-правові та індивідуальні правові акти.
31. Поняття, ознаки і зміст юридичного процесу.
32. Види юридичного процесу і юридичних процедур.
33. Поняття і форми реалізації права.
34. Застосування права: поняття та ознаки.
35. Процес (стадії) правозастосовної діяльності.
36. Типове і нетипове застосування права.
37. Поняття і види правозастосовних актів.
38. Правові відносини: поняття, ознаки та види.
39. Склад правових відносин.

40. Суб'єкти права і суб'єкти правовідносин.
41. Суб'єктивне право і юридичний обов'язок.
42. Передумови виникнення правовідносин.
43. Юридичні факти та їх класифікація.
44. Правосвідомість як одна із форм суспільної свідомості.
45. Структура та рівні правосвідомості.
46. Правовий менталітет.
47. Правове мислення.
48. Правова культура: поняття та структура.
49. Професійна правосвідомість і професійна правова культура.
50. Поняття та види деформацій правосвідомості.
51. Тлумачення норм права: поняття і види.
52. Способи (прийоми) тлумачення права.
53. Офіційне та неофіційне тлумачення права.
54. Інтерпретаційні акти: поняття та види.
55. Прогалини в праві: шляхи їх подолання та усунення.
56. Юридичні колізії: поняття, види, способи подолання.
57. Правова поведінка: поняття, ознаки та види.
58. Професійна правосвідомість і професійна правова культура.
59. Поняття і типологія правомірної поведінки.
60. Поняття і типологія протиправної поведінки.
61. Зловживання правом: поняття та ознаки.
62. Причини правопорушень та засоби протидії їм.
63. Поняття та види юридичної відповідальності.
64. Принципи і функції юридичної відповідальності.
65. Підстави юридичної відповідальності.
66. Підстави для виключення та звільнення від юридичної відповідальності.
67. Правовий статус: поняття, ознаки та структура.
68. Юридична концепція прав людини.
69. Правопорядок: поняття та структура.
70. Національний, інтегративний, міжнародний і глобальний правопорядок.
71. Поняття і принципи законності. Законність та правозаконність.
72. Механізм правового регулювання: поняття та структура.
73. Поняття та види правових засобів.
74. Правова політика: поняття та принципи.
75. Правова система та сім'ї правових систем.
76. Правова акультурація. Рецепція права.

Розділ 3. ТЕМАТИКА КУРСОВИХ РОБІТ: ТЕОРІЯ ДЕРЖАВИ

1. Сучасні теорії виникнення держави.
2. Множинність шляхів формування держави.
3. Поняття, атрибути та ознаки сучасної держави.
4. Народний, національний та державний суверенітет.
5. Легітимність, легальність і законність державної влади.
6. Політична і державна влада в їх співвідношенні.
7. Сильна та слабка держава.
8. Поняття та види функцій держави.
9. Внутрішні і зовнішні функції держави.
10. Функції держави і державна політика.
11. Номенклатура функцій сучасної держави.
12. Поняття та структура форми держави.
13. Форма правління: поняття та види.
14. Форма державного устрою: поняття та види.
15. Державний режим: поняття і види.
16. Державна влада: поняття та види.
17. Механізм державної влади.
18. Законодавча влада та її функції.
19. Виконавча влада та її функції.
20. Судова влада і здійснення правосуддя.
21. Контрольна влада та її органи в Україні.
22. Бюрократія і бюрократизм у механізмі держави.
23. Державне управління і місцеве самоврядування у сучасній державі.
24. Громадянське суспільство: поняття та структура.
25. Взаємодія держави і громадянського суспільства.
26. Держава в політичній системі суспільства.
27. Становлення та розвиток концепції правової держави.
28. Поняття та ознаки правової держави.
29. Верховенство права: поняття, ознаки, сутність.
30. Правова та конституційна держава.
31. Становлення та розвиток концепції соціальної держави.
32. Соціальна держава: поняття, ознаки, види.
33. Становлення та розвиток теорії демократії. Сучасні теорії демократичної держави.
34. Поняття та ознаки демократичної держави.
35. Україна як демократична, правова, соціальна держава.
36. Діалог цивілізацій. Роль права та держави у міжцивілізаційних відносинах.
37. Право і держава в умовах глобалізації сучасного світу.

Розділ 4. ПЕРЕЛІК ОСНОВНИХ РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ ДЛЯ НАПИСАННЯ КУРСОВИХ РОБІТ ТА РЕСУРСИ ВІДКРИТОГО ДОСТУПУ

1. Актуальні грані загальної теорії права та держави: монографія / Ю.М. Оборотов, В.В. Завальнюк, В.В. Дудченко та ін. за ред. Ю.М. Оборотова. О. : Фенікс, 2012. 492 с.
2. Велика українська юридична енциклопедія: у 20 т. Т. 3: Загальна теорія права. Харків: Право, 2017. 952 с.
3. Державознавство: підручник / Володимир Сухонос, Віктор Сухонос, Анатолій Куліш, Руслан Білокінь; за ред. Володимира Сухоноса. Суми: Університетська книга, 2021. 493 с.
4. Загальна теорія держави і права / за ред. М. В. Цвіка, В. Д. Ткаченка, О.В. Петришина. Харків : Право, 2002. 428 с.
5. Загальна теорія права: підручник / за заг. ред. М. І. Козюбри. Київ: Ваіте, 2015. 392 с. URL: <https://www.osce.org/uk/ukraine/283756?download=true>
6. Загальна теорія права. Нормативний курс / за заг. ред. С.В. Бобровник. Київ : Юрінком Інтер. 2022. 596с.
7. Загальна теорія права: підручник / О. В. Петришин, Д. В. Лук'янов, С. І. Максимов, В. С. Смородинський та ін. ; за ред. О. В. Петришина. Харків: Право, 2020. 568 с.
8. Загальна теорія права : підручник / М. С. Кельман, В. М. Стратонов. Вид. 6-те, доп. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. 742 с.
9. Креативність загальної теорії права та держави : монографія / Ю.М. Оборотов, В.В. Завальнюк, В.В. Дудченко та ін. за ред. Ю.М. Оборотова. Одеса : Фенікс, 2015. 488 с
10. Кельман М.С. Загальна теорія держави і права : підручник / М.С. Кельман, О. Г. Мурашин. К. : Кондор, 2006. 477 с.
13. Крестовська Н. М., Матвєєва Л. Г. Теорія держави і права: Підручник. Практикум. Тести. К.: Юрінком Інтер, 2021. 584 с.

14. Методологія та інноватика загальної теорії права та держави : монографія / Ю. М. Оборотов, В. В. Завальнюк, А. П. Овчиннікова та ін.; за ред. Ю. М. Оборотова. О. : Фенікс, 2019. 420 с.
15. Рабінович П. М. Основи загальної теорії права та держави: навч. посіб. 10-те вид., допов. Львів: Край, 2009. 224 с.
16. Рабінович П. М. Основи теорії та філософії права: Навч. посібник. Львів: Медицина і право, 2021. 256 с.
17. Скакун О. Ф. Теорія права і держави: підручник. 4-ге вид., допов. і перероб. Київ: Алерта; ЦУЛ, 2014. 524 с.
18. Теорія держави та права : навч. посіб. / за заг. ред. С. Д. Гусарєва, О. Д. Тихомирова. К. : НАВС, Освіта України, 2017. 320 с.
19. Теорія держави і права / Фатхутдінова О.В., Куненко І.С., Максимова Л.О., Хлабистова К.В. Київ: КНТ, 2022. 328с.
20. Теорія держави і права : академічний курс : підручник / за ред. О.В. Зайчука, Н.М. Онищенко. К.: Юрінком Інтер, 2006. 688 с.
21. Тетарчук І. Теорія держави і права. Навчальний посібник для підготовки до іспитів. Київ: Центр учбової літератури. 2021. 184с.
22. Українська правнича енциклопедія / Тертишник В.М., Фоменко А.Є., Наливайко Л.Р., Ченцова В.В. Київ: Алерта, 2023. 768с.

Ресурси відкритого доступу

www.president.gov.ua	Офіційний веб-сайт Президента України
http://portal.rada.gov.ua	Офіційний веб-сайт Верховної Ради України
www.ombudsman.kiev.ua	Уповноважений Верховної Ради з прав людини
http://www.kmu.gov.ua	Урядовий портал України
www.minjust.gov.ua	Міністерство юстиції України

www.scourt.gov.ua	Верховний Суд
www.ccu.gov.ua	Конституційний Суд України
www.niss.gov.ua	Національний інститут стратегічних досліджень
http://parlament.org.ua	Лабораторія законодавчих ініціатив
http://www.nbu.gov.ua	Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського
http://lib.onua.edu.ua/new/index.php	Наукова бібліотека Національного університету «Одеська юридична академія»

Розділ 5. НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ ДЛЯ НАПИСАННЯ КУРСОВИХ РОБІТ

1. Конституція України: Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996р. № 254к/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Виборчий кодекс України від 19.12.2019 р. № 396-ІХ. *Відомості Верховної Ради України*. 2019. № 7. Ст. 48.
3. Господарський кодекс України від 16.01.2003р. № 436-ІV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 18, № 19-20, № 21-22. Ст. 144.
4. Господарський процесуальний кодекс України від 06.11.1991р. № 1798-ХІІ. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 6. Ст.56.
5. Земельний кодекс України від 25.10.2001р. № 1798-ХІІ. *Відомості Верховної Ради України*. 2002. № 3-4. Ст.27.
6. Кодекс адміністративного судочинства від 06.07.2005р. № 2747-ІV. *Відомості Верховної Ради України*. 2005. № 35–36, № 37. Ст. 446.
7. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984. № 8073-Х. *Відомості Верховної Ради УРСР*. 1984. додаток до № 51. Ст.1122
8. Кодекс законів про працю України від 10.12.1971р. № 322-VІІІ. *Відомості Верховної Ради УРСР*. 1971. Додаток до № 50. Ст. 375.
9. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001р. № 2341-ІІІ. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 25–26. Ст. 131.
10. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012р. № 4651-VІ. *Відомості Верховної Ради України*. 2013. № 9–10, № 11–12, № 13. Ст. 88.
11. Податковий кодекс України від 02.12.2010р. № 2755-VІ. Набув чинності 01.01.2011р. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 13-14, № 15-16, № 17. Ст. 112.
12. Сімейний кодекс України від 10.01.2002р. № 2947-ІІІ. *Відомості Верховної Ради України*. 2002. № 21-22. Ст. 135.
13. Цивільний кодекс України від 16.01.2003р. № 435-ІV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 40–44. Ст. 356.

14. Цивільний процесуальний кодекс України від 18.03.2004р. № 1618-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 40–41, 42. Ст. 492.
15. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014р. № 1556-VII. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 37-38. Ст. 2004.
16. Про громадянство України: Закон України від 18.01.2001 № 2235-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 13. Ст. 65.
17. Про Кабінет Міністрів України: Закон України від 27.02.2014 № 794-VII. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 13. Ст. 222.
18. Про комітети Верховної Ради України : Закон України від 04.04.1995 р. № 116/95-вр. *Відомості Верховної Ради України*. 1995. № 19. Ст. 134.
19. Про освіту: Закон України від 05.09.2017р. № 2145-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2017. № 38-39. Ст.380.
20. Про Регламент Верховної Ради України: Закон України від 10.02.2010р. № № 1861-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2010. № 14-15; 16-17. Ст.133.
21. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 02.06.2016 № 1402–VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2016. № 31. Ст. 545.
22. Положення про Офіс Президента України : Указ Президента України від 25.06.2019 р. № 436/2019. *Офіційний вісник Президента України*. 2019. № 14. Ст. 366.
23. Про затвердження Регламенту Кабінету Міністрів України: Постанова Кабінету міністрів України від 18.07.2007р. № 950. *Офіційний вісник України*. 2007. № 54. Ст. 2180

Розділ 6. ДОДАТКОВІ ДЖЕРЕЛА ДЛЯ НАПИСАННЯ КУРСОВИХ РОБІТ З ТЕОРІЇ ПРАВА.

Тема. Загальна теорія права та держави як навчальна дисципліна.

1. Бандура О. О. Правознавство в системі наукового знання. Аксіолого-гносеологічний підхід : моногр. К. : КНУВС, 2010. 272 с.
2. Білас І. Г., Білас А. І. Трансформація загальної теорії держави і права у сучасну юриспруденцію та її функціональне призначення у формуванні праворозуміння юристів. *Наше право*. 2015. № 4. С. 5–16.
3. Дудченко В. В., Манько Д. Г. Роль методології юридичної науки у становленні новаційного науково-правового мислення. *Актуальні проблеми держави і права*. 2003. Вип. 21. С. 13-17.
4. Дудченко В. В. Сучасне бачення методології юридичної науки. *Актуальні проблеми держави і права: зб. наук, праць*. Одеса: Юрид. літ., 2011. Вип. 62. С. 734–736.
5. Жаровська І. М. Щодо проблем методології теорії держави і права. *Вісник Національного університету "Львівська політехніка"*. Серія : Юридичні науки. 2015. № 827. С. 138-141.
6. Жаровська І. М. Сучасна теорія держави і права: традиційність та новаторство підходів. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. *Юридичні науки*. 2016. № 837. С. 252–257.
7. Калюжний Р. А. Теорія держави і права – основа формування професійної компетентності майбутніх правників. *Юридичний вісник. Повітряне і космічне право*. 2017. № 1. С. 194–196.
8. Калюжний Р. А., Шапенко Л. О. Юриспруденція: від витоків до сучасності. *Юридичний вісник. Повітряне і космічне право*. 2016. № 3. С. 32–39.
9. Кельман М. С. Об'єкт і предмет юридичної науки. *Держава і право*. 2009. Вип. 45. С. 8–13.
10. Козюбра М. І. Загальнотеоретичне правознавство: проблеми модернізації. *Загальнотеоретичне правознавство, верховенство права та Україна*. К.: Дух і літера, 2013. С. 17–55.

11. Косович В. Сучасна загальна теорія права та держави: тенденції розвитку. *Вісник Львівського університету. Серія юридична*. 2020. Випуск 70. С. 3–9
12. Оборотов Ю. Загальнотеоретична юриспруденція як сучасна теорія держави і права. *Право України*. 2013. № 9. С. 103-116.;
13. Оборотов Ю.М. Аспекти розгортання методології юриспруденції. *Право України*. 2014. № 1. С. 33–39.
14. Очколяс Д. Природа та структура теоретичної юридичної науки. *Підприємництво, господарство і право*. 2021. № 1. С. 193-199.
15. Серебро М. В. Постнекласичні тенденції в методології юриспруденції. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: ПРАВО*. 2019. Випуск 55. Том 1 С. 54-58.

Тема. Походження права

1. Бедрій М.М. правовий звичай у первісному (додержавному) суспільстві: окремі акценти. *Часопис Київського університету права*. 2016 № 2. С. 24-27.
2. Бедрій М.М. хронологічні межі історичних типів (підсистем) українського звичаєвого права. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2017. Вип. 5(20). С. 3-5.
3. Бикова Я. А. Історичний підхід у сучасних процесах пізнання права. *Актуальні проблеми політики*. 2011. Вип. 44. С. 95 – 102.
4. Буша Н. Науково-методологічні засади мононорм-звичаїв і трансформація їх у загальне право. *Підприємництво, господарство і право*. 2011. №4. С. 91-95.
5. Гольцова О.Є. Соціальна регуляція: історична ретроспектива. *Альманах права*. 2015. Вип. 5. С. 152-156.
6. Гриценко О.А. Економічна теорія походження права. *Економічна теорія права*. 2011. № 3. С. 122-128.
7. Завальнюк В. В. Антропологізація права: традиції та сучасність : моногр. Одеса: Юрид. л-ра, 2018. 348 с.
8. Завальнюк В. В. Архаїчне право як категорія юридичної антропології. *Актуальні проблеми держави і права*. 2011. Вип. 61. С. 293-298.

9. Заєць А. П. Первісне суспільство і право. *Наукові записки НаУКМА. Юридичні науки*. 2018. Т. 2. С. 13-19.
10. Котенко О. А. До питання про генезис правового розвитку. *Держава і право: Збірник наукових праць. Юридичні і політичні науки*. 2010. Випуск 50 С. 75-80.
11. Крестовська Н. М. До питання про періодизацію історико-правових макропроцесів. *Наукова спадщина професора В. С. Кульчицького і сучасність* : матеріали XXIV Міжнародної історико-правової конференції 28 квітня – 1 травня 2011., м. Львів. Л. : Видавничий центр ЛНУ ім. І. Франка, 2011. С. 112–119.
12. Лебедева Ю. О. Сучасна інтерпретація українськими істориками теорій походження та розвитку Київської Русі. *Вісник Академії праці і соціальних відносин Федерації профспілок України*. 2014. № 1. С. 88–94.
13. Переш І.Є., Фрідманський Р.М., Когут М.Г. Соціологічні теорії походження права. *Закарпатські правові читання. Трансформація національних правових систем країн Центральної та Східної Європи в умовах сучасних викликів* : матеріали XIV Міжнародної науково-практичної конференції (28–29 квітня 2022 р.). Ужгород: Видавничий дім «Гельветика». 2022. С. 37-41
14. Шигаль Д. А. Типологія та основні схеми періодизації історії держави і права. *Форум права*. 2011. № 1. С. 1140–1143.
15. Яртим Н. В. Католицькі доктрини походження держави і права. *Вісник НАУ. Серія: «Філософія. Культурологія»*. 2011. Т. 13. № 1.

Тема. Основні вчення про право

1. Абросімов Є., Скалозуб І. Проблеми праворозуміння в умовах євроінтеграції. *Митна справа*. 2015. № 2. С. 244–249.
2. Бехруз Х. Праворозуміння, розуміння права і правова система. *Право України*. 2010. №. 4. С. 143-147.
3. Заморська Л. Становлення юридичного позитивізму. *Юридичний вісник*. 2011. № 2. С. 104–109.
4. Доктрина природного права. *Право України*. 2021. №1.
5. Дудченко В.В. Традиція правового розвитку: плюралізм правових вчень : Монографія. Одеса: Юридична література, 2006. – 304 с

6. Дудченко В. В. Г. Радбрух про ціннісну природу права. *Наукові праці Національного університету "Одеська юридична академія"*. 2013. Т. 13. С. 123-131.
7. Ковтонюк А. М. Основні концепції права в інтегративній юриспруденції. *Університетські наукові записки*. 2007. № 4. С. 32-37.
8. Козюбра М. Праворозуміння: поняття, типи та рівні. *Право України*. 2010. № 4. С.10–22.
9. Крамаренко В. Концепції права: інтегративний підхід до праворозуміння. *«Colloquium-journal»*. 2021. №11(98). С. 23-25.
10. Куракін О. М., Романов М.Ю. Співвідношення верховенства права та закону в розрізі соціологічної концепції праворозуміння. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія : Юридичні науки*. 2015. Вип. 2(1). С. 33-36.
11. Луцький Р. П. Позитивне право та природне право: опозиція категорій. *Часопис Київського університету права*. 2011. № 4. С. 38–41.
12. Львова О. Л. Інтегративна теорія права як баланс протилежних ідей *Держава і право. Юридичні і політичні науки*. 2014. Вип. 63. С. 10-17.
13. Оборотов Ю. М. Сучасне праворозуміння та визначення права *Актуальні проблеми держави і права*. 2003. Вип. 18. С. 4–9
14. Оборотов Ю. Праворозуміння як аксіоматичне начало (постулат) права *Право України*. 2011. № 1. С. 55–61.
15. Петришин О. Праворозуміння у вітчизняній теорії права: загально соціальний контекст. *Філософія права і загальна теорія права*. 2012. № 1. С. 39–49.
16. Прокопов Д. Онтологічні вчення системи природного права у європейській правовій думці XVII середині XVIII століть. *Юридична Україна*. 2010. № 4. С.28-34.
17. Прокопов Д.Є. Проблеми визначення поняття природного права в добу Нового часу (на матеріалі правової теорії Дж. Локка) *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2008.№5. С.23-32.
18. Рабінович П. Праворозуміння «природне» та «легістське» : неминучість співіснування. *Право України*. 2009. № 3. С. 65–70.

Тема. Право та його властивості

1. Антошина І. В. Інформаційна функція права як основа правової інформованості в Україні. *Lex portus*. 2017. № 1. С. 134-146.
2. Ватаманюк Л., Гарасимів Т. Проблема пізнання права: гносеологічні межі та можливості. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Юридичні науки*. 2017. № 861. С. 83–87.
3. Гетьман Є. А. Принцип верховенства права у нормотворчій діяльності органів виконавчої влади. *Проблеми законності*. 2016. Вип. 134. С. 61–69. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pz_2016_134_9
4. Горобець К. Принципи права й авторитетність: міркування щодо нормативності. *Право України*. 2017. № 7. С. 9–19.
5. Зайчук О. В. Принципи права в контексті розвитку загальної теорії держави і права. *Альманах права*. 2012. Вип. 3. С. 22–28.
6. Заморська Л. І. Правова нормативність та її інституціоналізація в Україні: монографія. Одеса: Фенікс, 2013. 304 с.
7. Ісаєва В. В. Функції права: теоретико-правовий аналіз. *Часопис Київського університету права*. 2013. № 1. С. 45–48.
8. Ковальський В. С. Функції права: поняття, джерела, динаміка. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2009. № 2(46). С. 3-10.
9. Ковальський В. С. Система і види функцій права *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2009. № 3(47). С. 3-11.
10. Ковальський В. Функції права: ціннісний та сутнісний виміри. *Юридична Україна*. 2012. № 9. С. 4–9.
11. Козюбра М. Принципи права: методологічні підходи до розуміння природи та класифікації в умовах сучасних глобалізаційних трансформацій. *Право України*. 2017. № 11. С. 142–164.
12. Колодій А. М. Принципи права: генеза, поняття, класифікація та реалізація. *Альманах права*. 2012. Вип. 3. С. 42–46.
13. Луцький Р. П. Позитивне право та природне право: опозиція категорій. *Часопис Київського університету права*. 2011. № 4. С. 38–41.
14. Максимов С. До питання про засади права: спроба систематизації. *Право України*. 2011. № 8. С. 38–45.
15. Петришин О. Соціально-юридична природа права. *Право України*.

2012. № 1–2. С. 15–29.

16. Погребняк С. П. Основоположні принципи права (змістова характеристика): монографія. Харків: Право, 2008. 240 с.

17. Рабінович П. М. Універсальна теорія права як загальна концептуальна основа теорій національного і міжнародного права (до проблеми формування). *Публічне право*. 2017. № 3. С. 18–23.

Тема. Право в системі соціального регулювання

1. Бірюкова А. Співвідношення звичаю та закону: історичний аналіз. *Право України*. 2008. № 3. С. 41–44.

2. Вовк Д. О. Право і релігія: загальнотеоретичні проблеми співвідношення: моногр. Х. : Право, 2009. – 224 с.

3. Вовк Д. Релігійна традиція у праві: аспекти загальнотеоретичного розуміння. *Вісник Академії правових наук України*. 2012. № 3. С. 44–53.

4. Горбатенко В. Право як форма регулювання соціальних відносин. *Право України*. 2014. № 5. С. 22–30.

5. Захарчук С. Співвідношення права та моралі: історико-теоретичні аспекти. *Підприємництво, господарство і право*. 2007. №4. с.133–136.

6. Лисюк І. І. Деякі питання виникнення соціальних норм. *Часопис Київського університету права*. 2011. №3. С. 65–69. URL: http://kul.kiev.ua/images/chasop/2011_3/65.pdf

7. Луцький І. М. Філософські підходи до розуміння взаємодії права та релігії (на прикладі їх трансформації у державну політику). *Науково-інформаційний вісник Івано-Франківського університету права ім. Данила Галицького*. 2013. № 7. С. 19–24. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nivif_2013_7_4

8. Міма І. В. Характеристика релігійних норм як різновиду соціальних норм. *Держава і право*. 2009. № 43. С. 133–139.

9. Мохонько А. В. Місце норм права у системі соціальних норм. *Держава і право*. 2010. Вип. 48. С. 44–49.

10. Оніщенко Н. М. Правове регулювання, правовий вплив та правове забезпечення: індекс взаємовизначеності. *Правова держава*. 2020. Вип. 31. С. 46–53.

11. Оніщенко Н. М., Стоєцький С.В., Сунегін С.О. Право і мораль як соціальні регулятори в контексті розвитку громадянського суспільства: сучасні реалії. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2014. № 10. С. 64-70.
12. Пайда Ю. Релігійні норми в системі нормативного регулювання суспільних відносин. *Юридичний вісник*. 2012. № 2. С. 127–132.
13. Рабінович С. П. Суспільна мораль як предмет етики і юриспруденції. *Право України*. 2011. № 8. С. 173–179.
14. Скрипнюк О., Селіванов В. Методологічні проблеми взаємозв'язку права і політики. *Право України*. 2008. № 1. С. 14–22.
15. Стефанчишена Т. Релігія, політика і право: деякі аспекти взаємовпливів. *Право України*. 2010. № 1. С. 105–110.
16. Тихонович Л. А. Поняття соціальних норм та їх ознаки. *Збірник наукових праць Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди. "Право"*. 2011. Вип. 16. С. 24-30.
17. Толкачова Н. Є. Деякі аспекти співвідношення звичаю, традиції та права. *Вісник Київ. нац. ун-ту імені Тараса Шевченка. Серія: «Юридичні науки»*. 2002. Вип. 45–48. С. 20–22.
18. Фуллер Лон Л. Мораль Права : Пер. з англ. Н. Комарова. К.: Сфера, 1999. 232 с.
19. Хархаліс У. М. Звичай, традиція, обряд, ритуал як форми відображення суспільних відносин. Мультиверсум. *Філософський альманах*. Київ: Центр духовної культури. 2004. № 44. URL: http://www.filosof.com.ua/Jornel/M_44/Harhalis.htm

Тема. Правові норми

1. Дашковська О. Правові дефініції як різновид нормативних приписів. *Вісник Академії правових наук України*. 2012. № 3. С. 16–23.
2. Заморська Л. До питання про визначення категорії «норма права». *Право України*. 2011. № 4. С. 159–164.
3. Заморська Л. І. Відносно визначені норми права: поняття, структура, функції : монографія. Чернівці, 2010. 187 с.
4. Заморська Л. І. Категорія «структура норми права» як основа його нормативності. *Держава і право. Юридичні і політичні науки*. Вип. 50. С. 19–25.

5. Корнута Р. Вітчизняні погляди на структуру норми права. *Право України*. 2007. №6. С. 19–21.
6. Кривицький Ю.В. Спеціалізовані норми права: поняття та структура. *Наше право*. 2010. №2 (ч.1) С. 9-14.
7. Могілевський Л. В. Сутність поняття «норма права». *Прикарпатський юридичний вісник*. Вип. 1. 2016. С. 14–18.
8. Николина К. Процедурні норми як різновид правових норм. *Часопис Київського університету права*. 2008. №2. С.49-53.
9. Оборотов І. Г. Темпоральні грані права : моногр. / І. Г. Оборотов. – Миколаїв : Іліон, 2009. 230 с.
10. Пушняк О. В. Філософські проблеми виміру права у часі. Держава і право. Юридичні і політичні науки. 2005. Вип. 29. С. 123-129.
11. Сердюк В. Становлення і розвиток правових норм. *Вісник прокуратури*. 2006 .№ 4. С. 86-91
12. Стецик Н. В. Норма права та нормативно-правовий припис: загальнотеоретичні аспекти. *Публічне право*. 2016. № 4. С. 212–219.
13. Хворостянкіна А. Дефініції в законодавчих текстах: питання теорії. *Право України*. 2005. №11. С. 28–32.

Тема. Система права та система законодавства

1. Арістова І.В. Система права України в умовах інформаційного суспільства та цифрової економіки. *Приватне та публічне право*. 2020. № 3. С. 44-51.
2. Богачова Л. Л. Система європейського та національного права. *Державне будівництво і місцеве самоврядування*. 2012. Вип. 24. URL: <https://dspace.nlu.edu.ua/handle/123456789/2035>
3. Дашковська Т. М. Норми матеріального та процесуального права: до питання співвідношення. *Актуальні проблеми держави і права*. 2015. № 75. С. 96–102.
4. Дія права : інтегративний аспект : монографія кол. авторів ; відп. ред. Н.М. Оніщенко. Київ : Юридична думка, 2010. 360с.

5. Динис Г. Г. Міжнародно-правові концепції глобального права, права інтернету, або кіберправа, та трансформації міжнародного права. *Часопис Київського університету права*. 2011. № 2. С. 279–286.
6. Дуднік Р. М. Ознаки галузей українського права. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2016. Вип 2. Т. 1. С. 29–32.
7. Євграфова Є. Інший погляд на дослідження структури і системи права. *Вісник Академії правових наук України*. 2012. № 4. С. 52–64.
8. Євграфова Є. П. Система національного законодавства в контексті права (лібертарно-легістський підхід) : моногр. К. : КНТ, 2007. 184 с.
9. Заморська Л.І. Загальнонаукова концепція категорії «система права». *Держава і право. Юридичні і політичні науки*. 2010. Вип.47. С.46-50
10. Іванченко О. М. Міжнародне та національне право: проблеми взаємодії. *Актуальні проблеми політики*. 2008. Вип. 35. С. 145–149.
11. Ківалова Т. С., Смелянець Г. Є. До питання про поняття і складові методу правового регулювання. *Актуальні проблеми держави і права*. 2003. Вип. 21. С. 33–37.
12. Левицька Н. Нормативно-правовий інститут: загальнотеоретична характеристика. *Вісник Львівського університету. Серія: «Юридична»*. 2012. Вип. 56. С. 24–29.
13. Лук'янець Д. Методологічні аспекти визначення структури системи права. *Підприємництво, господарство і право*. 2006. №3. С.7-10.
14. Лук'янець Д. Про структуру системи права. *Підприємництво, господарство і право*. 2002. №12.
15. Луць Л.А. Європейські міждержавні правові системи та проблеми інтеграції з ними правової системи України (теоретичні аспекти). К.: Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2003. 304с
16. Оксамитний В. Міждержавні правові системи як реальність сучасного світу. *Право України*. 2013. № 3–4. С. 209–222.
17. Петришин О., Погребняк С. Система права: загальнотеоретична характеристика. *Право України*. 2017. № 5. С. 9–17.
18. Риндюк В.І. Система права в контексті сучасних підходів до праворозуміння. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету. Серія право*. 2022. Вип. 70. С. 59-63.

19. Харченко Н.П. Структура правового режиму. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2019. Випуск 1(26). С. 24-27.
20. Хряпченко В. П. Розуміння комплексних галузей українського права. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»*. 2016. Вип. 36. Т. 1. С. 27–32.
21. Шилінгов В. С. Поділ права на приватне та публічне як фундаментальна засада правової системи демократичного суспільства. *Часопис Київського університету права*. 2012. № 1. С. 48–51.
22. Шпакович О. Особливості способів імплементації міжнародно-правових норм. *Віче*. 2010. № 17. С. 23–25. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/viche_2010_17_11

Тема. Форми права

1. Богачова Л. Л. Нормативно-правовий договір як джерело національного та європейського права. *Право і суспільство*. 2015. № 6.2. С. 8–13.
2. Богачова Л. Л. Вимоги до підзаконного нормативно-правового акта як офіційного документа. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: «Юриспруденція»*. 2017. Вип. 29. С. 16–19.
3. Богачова Л. Л. Нормативно-правовий акт як джерело національного та європейського права. *Альманах міжнародного права*. 2016. Вип. 14. С. 4–13.
4. Гетьман Є. Кодекс як особливий вид закону. *Вісник Академії правових наук України*. 2011. № 1. С. 42–50. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vapny_2011_1_5
5. Гетьман Є. Підзаконний нормативно-правовий акт: поняття, ознаки, функції, види. *Вісник Національної академії правових наук України*. 2014. № 2. С. 92–100. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vapny_2014_2_11
6. Гордимов А. Доктринальні джерела права в умовах глобалізації. *Право України*. 2014. № 9. С. 147–154.
7. Демків Р. Форма (джерело) права: проблеми розуміння. // *Підприємництво, господарство і право*. 2007. №6. С.118-121.
8. Джерела права та правові системи сучасності. *Правова держава*. 2001. Вип.12. С. 90-96.
9. Жерьобкіна, Є.А. Судовий прецедент як джерело права в романо-германській правовій сім'ї. *Правові горизонти*. 2019. Вип. 14 (27). С. 98-102.

10. Коров'як О.Я. Правовий звичай як джерело права. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: юридичні науки*. 2019. №6. Том 30 (69). С. 14-17.
11. Корольова Ю. Кореляція принципів верховенства права та верховенства закону в системі джерел права. *Підприємництво, господарство і право*. 2019. №4. С. 183-186.
12. Косович В. Закон «Про нормативно-правові акти» як засіб удосконалення нормативно-правових актів України. *Вісник Львівського університету. Серія: «Юридична»*. 2011. Вип. 52. С. 10–20.
13. Косович В. Система нормативно-правових актів України: основні напрями вдосконалення. *Вісник Львівського університету. Серія: «Юридична»*. 2011. Вип. 53. С. 23–35.
14. Коссак С. Судовий прецедент як джерело права зарубіжних країнах. *Юридичний Радник*. 2007. №2. С.49-52.
15. Кравченко С. С. Правовий прецедент як соціальний інститут та його значення: прагматичний аналіз. *Часопис Київського університету права*. 2011. № 4. С. 17–20.
16. Малишев Б. В. Судова правотворчість у контексті судової реформи в Україні. *Право України*. 2017. № 6. С. 34–38.
17. Мігашко, В. вплив практики Європейського суду з прав людини на розвиток судової практики в Україні. *Молодий вчений*. 2019. №2 (66). С. 184-188.
18. Мочульська М. Основні типи сучасного розуміння правової доктрини. *Вісник Львівського університету. Серія: «Юридична»*. 2012. Вип. 56. С. 44–52.
19. Оніщенко Н. Деякі дискусійні питання визначення категорії «джерело права» у сучасній юридичній науці. *Право України*. 2013. № 5. С. 245–252.
20. Пархоменко Н. Концептуальні основи теорії джерел права. *Право України*. 2017. №6. С. 9–16.
21. Пархоменко Н. М. Джерела права: проблеми теорії та методології : моногр. К.: Юрид.думка, 2008. 336 с.
22. Смирнова К. Джерела права Європейського Союзу: новітні тенденції розвитку. *Право України*. 2017. № 6. С. 90–97.
23. Смичок Є. М. Джерела «м'якого права» та їх вплив на формування судової доктрини. *Юридичний вісник*. 2020. № 4. С. 15-22.

24. Тополевський Р. Система джерел права України: сучасний стан і перспективи розвитку. *Право України*. 2017. № 6. С. 27–33.

25. Ясіновська А. Загальнотеоретична характеристика кодексів. *Вісник Львівського університету. Серія: «Юридична»*. 2012. Вип. 56. С. 59–64.

Тема. Нормотворчість

1. Богачова Л. Л. Види законодавчих процедур в Україні та Євросоюзі (порівняльно-правова характеристика). *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: «Юридичні науки»*. 2016. Вип. 6(1). С. 11–15.

2. Гетьман Є. А. Нормотворча діяльність органів виконавчої влади: поняття, сутність, основні ознаки. *Європейські перспективи*. 2013. №6. С. 42–47.

3. Гетьман Є. Консолідація як форма систематизації законодавства України. *Вісник Національної академії правових наук України*. 2015. №3. С. 21–28.

4. Гетьман Є. А. Кодифікація законодавства України: загальна характеристика, особливості, види: монографія. Харків: Право, 2012. 192 с.

5. Грималюк П. О. Види делегованої правотворчості. *Часопис Київського університету права*. 2012. № 2. С. 55–58.

6. Гусаров С. М. Законотворчість і законодавчий процес в Україні: монографія / ред. О. М. Бандурка. Харків: Золота миля, 2014. 412 с.

7. Дзюбенко О.Л. Теоретико – правове розуміння юридичної техніки відомчої нормотворчості. *Юриспруденція: теорія і практика*. 2009. №7. С. 2-10.

8. Ковальський В. С. Правотворчість: теоретичні та логічні засади / В. С. Ковальський, І. П. Козінцев. К. : Юрінком Інтер, 2005. 192 с.

9. Кодифікація законодавства України: теорія, методологія,техніка/ За заг. ред. О.І. Ющика. К.: Парламентське вид-во, 2007. 208с.

10. Кутиркін А.А. Деякі питання покращення якості правотворчості в Україні. *Вісник господарського судочинства*. 2009.-№6.-С.149-153.

11. Лозинська І. В. Методологічні засади правотворчості. *Митна справа*. 2009. № 6 (66), ч. 2. С. 46–51.

12. Лозинська І. В. Правотворення, правотворчість та законотворчість: проблема співвідношення. *Митна справа*. 2011. № 5 (77), ч. 2. С. 18–21.

13. Матвєєва Л. Г. Соціальні фактори правоутворення та правотворчості в транзитивний період. *Теорія і практика: Нац. юрид. журнал*. 2015. № 4. С. 16–20.

14. Плавич В. П. Сучасна правотворчість: Проблеми теорії і методології : моногр. / В. П. Плавич, С. В. Плавич. О. : Астропринт, 2013. 274 с.
15. Петришина М. Загальна характеристика нормотворчого процесу в органах місцевого самоврядування в Україні. *Право України*. 2010. № 4. С.329-336
16. Пушняк О. В. Набуття чинності нормативно-правовими актами в Україні. *Форум права*. 2010. № 4. С. 748–754. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index.htm_2010_4_119
17. Систематизація законодавства України : монографія. К.: Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2003. 220с.
18. Систематизація законодавства України: проблеми та перспективи вдосконалення / В. Ф. Сіренко [та ін.]. К. : Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2003. 217 с.
19. Стрельцова О.В. Актуальні питання джерел права в аспекті правоутворення. *Держава і право. Юридичні і політичні науки*. 2008. Вип.39. С.47-53.
20. Теплюк М. До проблеми якості закону як джерела права. *Право України*. 2017. №6. С. 17–26.
21. Чувакова, Г. М. Аномалії нормотворчої діяльності. *Часопис Київського університету права*. 2019. Вип. 4. С. 51-57.
22. Шутак І. Д. Юридична техніка : курс лекцій. Івано-Франківськ : Лабораторія академічних досліджень правового регулювання та юридичної техніки. Дрогобич : Коло, 2015. 228 с.
23. Шутак І., Легін Л. Техніка опублікування нормативно-правових актів. *Науковий часопис Національної академії прокуратури України*. 2015. № 2. С. 136–143.
24. Юлдашев О.Х. Управління нормотворчою діяльністю – найперспективніший шлях удосконалення законодавства України. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2006. №5. С. 41-49
25. Ященко Р.Ю. Система принципів правотворчої діяльності та їх законодавче забезпечення. *Держава і право. Юридичні і політичні науки*. 2009. Вип.44. С.249 - 258

Тема. Реалізація та застосування права

1. Атаманова Н. В. Проблемні питання застосування норм права. *Підприємництво, господарство і право*. 2021. № 2 С. 164-169.
2. Барандич С. Правозастосування в сучасному вимірі юридичної науки. *Науковий часопис Національної академії прокуратури України*. 2014. № 4. С. 1–7. URL: <http://www.chasopysnapu.gp.gov.ua/chasopys/ua/pdf/4-2015/barandych.pdf>
3. Беззубов Д. О. Зарваницька В. Ю. Використання виконання і додержання як способи реалізації норм адміністративного права в наш час. *Sictum Factum*. 2022. №2(12). С. 48-55.
4. Берназюк, Я. О. Застосування принципу верховенства права (правовладдя) для вирішення колізій у законодавстві. *Експерт: парадигми юридичних наук і державного управління*. 2023. №4(22). С. 80-89.
5. Борщевський І.В. Доцільність в системі принципів застосування норм права. *Вісник Південного регіонального центру Національної академії правових наук України*. 2020. № 23 С. 16-20.
6. Братасюк М. Г. Реалізація права: доктринальний аспект. *Науковий вісник Київського національного університету внутрішніх справ*. 2010. № 2. С. 85–95.
7. Гнатюк М. Д. Нетипові ситуації правозастосовчого процесу / М. Д. Гнатюк // *Держава і право. Юридичні і політичні науки*. 2006. Вип. 30. С. 107–114.
8. Дія права: інтегративний аспект : моногр. /; відп. ред. Н. М. Оніщенко. К. : Юрид. думка, 2010. 360 с.
9. Капустинський В. А., Волкова І. В. Теоретичні основи судового правозастосування. *Часопис цивільного і кримінального судочинства*. 2016. № 5. С. 84–93. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Chcks_2016_5_7
10. Кравченко, М. Г. Застосування норм права: мета, стадії, система вимог до правозастосовчого акту. *Київський часопис права*. 2023. №1. С. 31-35.
11. Магновський І.Й. Правозастосування як категорія особливої форми реалізації права. *Наукові праці Національного університету «Одеська юридична академія»*. Том XXVII. Одеса, 2020. С. 59–66.

12. Мандрікова К. О. Розумність у системі принципів застосування норм права *Теорія і практика правознавства*. 2013. Вип. 2. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/tipp_2013_2_7
13. Манько Д. Щодо розуміння категорії застосування права. *Публічне право*. 2011. № 1. С. 130-135.
14. Осауленко О. І. Місце правозастосовних актів у системі правових актів. *Держава і право. Юридичні і політичні науки*. 2010. Вип. 49. С. 16–21.
15. Перепелюк А.М. Принципи та вимоги права як основоположні засади правозастосовчої діяльності. *Альманах права*. 2012. Вип. 3. С. 245-249
16. Перепелюк А. М. Механізм правозастосування: поняття, ознаки та структурна характеристика. *Часопис Київського університету права*. 2012. № 4. С. 72–76.
17. Пономаренко І. С. Динаміка підходів до розуміння колізій у конституційному праві: аналітична і синтетична школи. *Часопис Київського університету права*. 2011. №3. С. 326–330.
18. Пунько О. В. Структурна побудова правозастосовних актів. *Юридичний вісник. Повітряне і космічне право*. 2014. №4. С. 36–40. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npnau_2014_4_8
19. Рісний М. Б. Правозастосувальний розсуд у юридичній практиці (загальнотеоретичне дослідження): праці Львівської лабораторії прав людини і громадянина. Л.: Край, 2007. 192с.
20. Сердюк І. А. Доктринальні підходи до видової диференціації категорії акт застосування права. *Вісник ЛДУВС ім. Е. О. Дідоренка*. 2019. Вип. 3 (87). С. 177-190.
21. Уварова О. О. Загальні принципи права та їх роль у правозастосуванні з позицій природно-правового і позитивістського підходів до права / О. О. Уварова. *Вісник Академії правових наук України*. 2008. № 2. С. 244–252.
22. Уварова О. О. Про зміст і форму правозастосовних актів. *Вісник Академії правових наук України*. 2005. № 4. С. 207–213.
23. Чувакова Г.М. Правореалізаційні аномалії практики Європейського суду з прав людини. *АМПАРО*. 2023.№1. С.38-44

Тема. Правові відносини

1. Басай О. В. Поняття юридичних фактів: теоретичний аспект. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2014. № 3. С. 8–16.
2. Волкова І. Юридичні факти-стани: сутність та особливості. *Visegrad Journal on Human Rights*. 2017. № 2/2. С. 33–38.
3. Воронюк О. О. Юридична особа як нормативна конструкція. *Форум права*. 2008. № 1. С. 77–85.
4. Дашковська О. О. Юридична особа як суб'єкт правовідносин: загальнотеоретичний підхід. *Порівняльно-аналітичне право: електронне фахове наукове видання*. 2013. №3–2. С.21–24.
5. Данилюк Ю. Про поняття об'єктів конституційних правовідносин. *Право України*. 2008. № 8. С. 9–15.
6. Кікоть Г. Юридичні факти у механізмі правового регулювання: проблеми теорії. *Право України*. 2005. №7. С.109–111.
7. Куракін О. М. Категорія правовідносини в системі нормативного регулювання. *Право і суспільство*. 2013. №2. С. 8–15. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pis_2013_2_4
8. Манько Д. Г. Легітимація і легалізація юридичної особи. *Актуальні проблеми держави і права*. 2012. Вип. 63. С. 85–92.
9. Пленюк М. Поняття юридичного факту в доктрині цивільного права: історія і сучасність. *Юридична Україна*. 2014. № 11. С. 58–62. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/urykr_2014_11_11
10. Самілик Л. О., Корбут Л. П. Співвідношення понять «суб'єкт права», «особа», «суб'єкт правовідносин», «учасник відносин». *Право і суспільство*. 2016. № 1. С. 89–93.
11. Сімутіна Я.В. Юридичні факти в механізмі правового регулювання трудових відносин: дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.05 / Сімутіна Яна Володимирівна. Одеса, 2019. 463 с.
12. Сливич І.І., Семерак О. С. Поняття та ознаки юридичних фактів в загальній теорії права та в теорії кримінального процесу. *Держава і право*. 2010. № 48. С. 440–448.

13. Сопілко І. М. Теоретико-правові підходи до розуміння суб'єктів права окремими галузевими науками. *Юридичний вісник. Повітряне і космічне право*. 2008. № 4. С. 66–70.

14. Ходак С. М. Поняття та структура охоронюваних законом інтересів. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Сер.: Юриспруденція. 2020 № 43. С. 129-132.

Тема. Правосвідомість та правова культура

1. Варава І.П., Ципан А.С. Роль правової свідомості як фактору розвитку правової культури. *Молодий вчений*. 2022. № 1(101). С. 6-9.

2. Данильян О. Г., Петришин О. В. Демократична правосвідомість: ознаки, передумови становлення та тенденції втілення в українському соціумі. *Вісник Національної юридичної академії України ім. Я. Мудрого*. 2010. № 5. С. 61–71.

3. Дзьобань О. П., Мануйлов Є. М. Правове виховання як засіб правової соціалізації: філософсько-правові аспекти. Проблеми законності : респ. міжвідом. наук. зб. / відп. ред. В. Я. Тацій. Х.: Нац. юрид. акад. України, 2009. Вип. 100. С. 407–416.

4. Коваленко І. І. До проблеми цілей правового виховання. Проблеми законності : Акад. зб. наук. пр. / відп. ред. В. Я. Тацій. Х.: Нац. юрид. акад. України, 2009. Вип. 103. С. 256–260.

5. Кривицький Ю. Правове виховання та правова реформа: прояви взаємозв'язку і взаємовпливу. *Юридичний вісник*. 2022. №2. С. 100-108.

6. Макаренко Л.О. Теоретико-методологічні аспекти пізнання та формування правової культури : дис. ... д-ра. юрид. наук: 12.00.01. Київ, 2019. 423 с.

7. Макеева О.М. Правова свідомість в умовах розвитку інформаційного суспільства. *Юридичний вісник*. 2021. №4(61). С. 54-60.

8. Мартинюк Т. М. Правова психологія та правова ідеологія: особливості формування в Україні. *Вісник ЛТЕУ. Юридичні науки*. 2019. № 8. С. 38-45.

9. Нестеренко, О. М. Правове виховання у сучасному суспільстві: теоретико-компаративістське дослідження : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01. МВС України, Харк. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2019. 21 с.
10. Пильгун Н.В. Правовий нігілізм у сучасній Україні: поняття, причини та методи подолання. *Наукові праці Національного авіаційного університету*. 2020. № 3(56). С. 67-73.
11. Правове виховання в сучасній Україні : монографія / А. П. Гетьман, Л. М. Герасіна, О. Г. Данильян та ін.; за ред. В. Я. Тація, А. П. Гетьмана, О. Г. Данильяна. Х.: Право, 2010. 368 с.
12. Правосвідомість і правова культура як базові чинники державотворчого процесу в Україні : монографія / Л. М. Герасіна, О. Г. Данильян та ін. Х.: Право, 2009. 352 с.
13. Рязанов М.Ю. Слав'янське право в правовій спадщині України : монографія/ М.Ю. Рязанов; за ред. д.ю.н., проф. Ю.М. Оборотова. Одеса : Фенікс, 2015. 160с.
14. Скуріхін С. М. Морфологія і динаміка правової культури : навч. посіб. Одеса : Фенікс, 2020. 314 с.
15. Скуріхін С. М. Співвідношення правового виховання і стихійної правової соціалізації. *Lex Portus*. 2018. № 6. С. 64–75.
16. Скуріхін С. М. Правовий менталітет: структура та види. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2020. № 3. С. 61-64.
17. Смаль І.І. Юридичні знання як чинник розвитку сучасного культурного та політико-правового простору. *Юридичний вісник*. №4 (61). 2021. С. 67-72.
18. Суходоля М. Засоби підвищення рівня правової свідомості та правової культури: проблеми класифікації і характеристики. *Visegrad Journal on Human Rights*. 2020. №6. Vol.1. P.339-343.
19. Суходоля М. Фактичний стан правової культури населення України як відображення деформованої правосвідомості. *Підприємництво, господарство і право*. 2021. №1. С.200-204.
20. Філософія правового виховання : навч. посіб. / А. П. Гетьман, О. Г. Данильян, О. П. Дзьобань та ін.; за ред. А. П. Гетьмана, О. Г. Данильяна. Х.: Право, 2012. 248 с.

Тема. Тлумачення права

1. Антошкіна В. Ретроспективний аналіз становлення та розвитку тлумачення правових норм крізь призму епох. *Право України*. 2017. № 3. С. 126–136.
2. Способи тлумачення права та їхня роль у правозастосовній практиці. *Підприємництво, господарство і право*. 2020. № 5. С. 181-186.
3. Білоус О. Тлумачення норм права: поняття та сутність. *Jurnalul juridic national: teorie și practică* 2020. № 3(43). С. 46-53.
4. Галунько В. В. Професійно-правове тлумачення права. *Форум права*. 2011. № 2. С. 151–154.
5. Гончаров В. Від старої теорії тлумачення до нової: основні виклики та рішення. *Філософія права і загальна теорія права*. 2014. № 1–2. С. 53–69.
6. Дашковська О. Інтерпретаційні акти органів судової влади (на прикладі актів конституційного судочинства). *Вісник Академії правових наук України*. 2011. № 2. С. 26–34.
7. Євграфова Є. Доктринальне тлумачення норм права (законів): природа і здійснення. *Вісник Академії правових наук України*. 2010. № 2. С. 40–51.
8. Кириченко О. М. Казуальне тлумачення норми права: аксіологічний аспект. *Альманах права*. 2012. Вип. 3. С. 195–198.
9. Кобан О.Г. тлумачення права судом як елемент правотворчості. *Київський юридичний журнал*. 2022. №1. С. 34-48.
10. Костюк О.М. Теоретико-правові засади нормативного тлумачення : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01. Івано-Франківськ, 2017. С. 110.
11. Ляшенко Р.Д., Кірішун Ю.С. Техніка тлумачення норм права: поняття, принципи, структура. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2021. Вип. 3(38) С. 3-7.
12. Майданик Р. Ліберальне вчення про тлумачення норм права України (крізь призму «добудови» права). *Право України*. 2016. № 7. С. 69–78.
13. Навроцька Ю.О. Тлумачення права як особлива правова форма діяльності державних органів: поняття, ознаки, види. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2022. №4. С. 33-40.
14. Палешник С. І. Судове тлумачення норм права. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: «Право»*. 2013. Вип. 23. С. 73–76. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/6585>

15. Палешник С. І. Доктринальне тлумачення в судовій практиці. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: «Право»*. 2014. Вип. 29. С. . 40–44. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2014_29%281%29_11
16. Прийма С. В. Способи тлумачення норм права: загальнотеоретична характеристика. *Юрист України*. 2011. № 3. С. 10–16.
17. Сліденко І. Д. Тлумачення Конституції: питання теорії і практики в контексті світового досвіду. О. : Фенікс, 2003. 234 с.
18. Уласевич А. С. Автентичне тлумачення. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія: «Юридична»*. 2011. № 1. С. 128–131.
19. Чулінда Л. І. Юридико-лінгвістичне тлумачення текстів нормативно-правових актів : моногр. К. : Атіка, 2006. 152 с.
20. Юдін З. М. Загальна теорія інтерпретації договору : моногр. О. : Феннікс, 2008. 156 с.

Тема. Правова поведінка

1. Вереша Р. Основні підходи щодо визначення поняття мотиву поведінки. *Право України*. 2007. № 4. С. 33–38.
2. Греца Я. Феномен зловживання правом: «штучна правомірність» чи «прихована протиправність»? *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 309-312.
3. Завальнюк В. В. Антропологічне осягнення правової реальності: юриспруденція на перетині епох : моногр. О. : Юрид. л-ра, 2012. – 208 с.
4. Іванов В.П. Еволюція інституту зловживання правом. *Альманах права*. 2023. Вип. 14. С. 453-457.
5. Карнаух Б. Зловживання правом та його правові наслідки. *Підприємництво, господарство і право*. 2020. № 9. С. 31-36.
6. Кирилюк Т.Ю. Види правомірної поведінки та її вплив на формування правопорядку в суспільстві. *Часопис Київського університету права*. 2008. № 4. С. 64-69.
7. Колпаков В. К. Фактичні ознаки та юридичний склад адміністративного проступку: поняття та розмежування. *Вісник Запорізького*

національного університету. *Юридичні науки*. 2016. № 3. С. 160–170. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vznu_Jur_2016_3_26

8. Красницький І. В. Кримінальний проступок: нові виклики тлумачення поняття. *Соціально-правові студії*. 2020. Випуск 4. С. 49–56.
9. Переш І.Є., Бариська Я.О. Теоретичні характеристики правомірної поведінки. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія "Право"*. 2019. Випуск 59. Том 1. С.66-69
10. Полонка І. Теоретико-оціночні пропозиції щодо класифікації правомірної поведінки (онтологія диференціації). *Право України*. 2016. № 6. С. 99–106.
11. Полонка І. А. Неправомірна поведінка як категорія теорії права: доктринальний аналіз поняття та системних ознак. *Держава і право*. 2018. Вип. 80. С. 3–16.
12. Полянський Т. Т. Феномен зловживання правом (загальнотеоретичне дослідження). Львів: Галицький друкар, 2012. 455 с.
13. Свириденко Г. В. Генезис уявлень про правомірну поведінку (просторово-темпоральні виміри). *Публічне право*. 2016. № 1. С. 335–344.
14. Свириденко Г. В. Правомірна поведінка: питання сприйняття та реалізації. *Судова апеляція*. 2018. № 4(53). С. 6-17.
15. Сухонос В. В., Миргород-Карпова В. В. Правопорушення як форма правової поведінки: зовнішній та внутрішній контекст диференціації. *Наше право*. 2022. № 3. С. 187-193.
16. Чувакова Г. М. Зловживання правом як вид правових аномалій. *Актуальні проблеми держави і права*. 2011. Вип. 60. С. 440-445.
17. Шульга А. М. Загальнотеоретичні аспекти правомірної поведінки особи: монографія. Харків: Майдан, 2013. 412 с.
18. Шульга А. М. Об'єктивно протиправне діяння, об'єктивно правомірна поведінка. *Форум права*. 2012. № 3. С. 846–849.

Тема. Поняття і види юридичної відповідальності

1. Бакумов, О. С. Інституціоналізація відповідальності держави: теоретичні та конституційно-правові аспекти : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук :

12.00.01, 12.00.02 / Бакумов Олександр Сергійович; НАН України, Ін-т держави і права імені В. М. Корецького. Київ, 2021. 42с.

2. Білозьоров Є. Юридична відповідальність як передумова правомірної поведінки особи: теоретичні аспекти. *Право України*. 2006. №1. С.50–54.

3. Головченко В. Юридична відповідальність: позитивний і ретроспективний аспект. *Юридична Україна*. 2004. №7. С. 4–7.

4. Грігорова Г. Л. Концепція ювенальної відповідальності: теоретичне осмислення. *Право і суспільство*. 2014. № 4. С. 3–8.

5. Гураленко Н. А. Стадії юридичної відповідальності: аналіз структурних елементів. *Юридичний вісник*. 2020. № 1. С. 6-11.

6. Дашковська О.Р., Яворський В.О., Безсонова К.Д. Позитивна юридична відповідальність: загальнотеоретична характеристика. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2021. Том 64. С. 21-25.

7. Каленіченко Л. І. Загальнотеоретична характеристика підстав юридичної відповідальності. *Право і Безпека*. 2016. № 4. С. 20-24.

8. Каленіченко, Л. І. Юридична відповідальність: поняття, ознаки / Л. І. Каленіченко. *Держава та регіони. Серія: Право*. 2020. № 1 (67), т. 1. С. 12-17.

9. Каленіченко Л. І. Поняття та види принципів юридичної відповідальності. *Право і безпека*. 2017. № 1. С. 24–31.

10. Кальян О.С., Мисак О.І. Юридична відповідальність: проблеми системного розуміння. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія Право*. 2019. Вип. 59. Том 1. С. 51-54.

11. Кінаш Я. Трансформація юридичної відповідальності як один із інструментів побудови демократичного суспільства. *Право України*. 2006. №8. С.106-110.

12. Ковальський В. Інститут юридичної відповідальності держави й охорона функція права. *Вісник Вищого адміністративного суду України*. 2010. № 1. С. 34-40

13. Лук'янець Д. Типологія юридичної відповідальності. *Юридична Україна*. 2004. №3. С. 4–10.

14. Оніщенко Н.М. Інститут юридичної відповідальності у демократичних правових системах [Текст] : монографія / Н. М. Оніщенко [та ін.] ; за заг. ред.: Н.

М. Оніщенко, держави і права ім. В.М.Корецького НАН України Ін-т. - Київ : Юрид. думка, 2009. 216 с.

15. Середюк В. В. Основні підходи до розуміння юридичної відповідальності у вітчизняній правовій науці. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2015. Т. 1, № 1. С. 59–63.

16. Сунегін С.О. Юридична відповідальність: соціонормативний контекст забезпечення ефективності. *Правова держава*. Вип. 31. С. 98-108.

17. Трансформація юридичної відповідальності на сучасному етапі розвитку суспільства: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (12 червня 2008р.). Донецьк: Дон УЕП, 2008. 233.

18. Терещук М.М. Юридична відповідальність у публічному праві : дис. ... канд. юр. наук: 12.00.01 / Терещук Микола Миколайович. Київ, 2019. 211 с.

Тема. Верховенство права, законність і правопорядок

1. Гаудер П. Верховенство права в реальному світі / пер. з англ.; наук. ред. Д. Вовк. Харків: Право, 2018. 392 с.

2. Головатий С. Верховенство права (правовладдя): як його тлумачить Венеційська комісія. *Право України*. 2011. № 10. С. 154–167.

3. Горбунова Л. Історія дослідження ідеї та поняття законності. *Право України*. 2004. №2. С. 3–8.

4. Горобець К. В. Верховенство права як ціннісно-нормативний феномен. *Філософія права та загальна теорія права*. 2013. № 2. С. 207–214.

5. Козюбра М. Верховенство права і Україна. *Право України*. 2012. № 1–2, С. 30–63.

6. Корольова Ю. Кореляція принципів верховенства права та верховенства закону в системі джерел права. *Підприємництво, господарство і право*. 2019. №4. С. 183-186

7. Крижановський А. Ф. Правовий порядок в Україні: поняття, витoki, концептуальні засади, інфраструктура: монографія. Одеса: Фенікс, 2009. 504 с.

8. Крисюк Ю. Соціальний та правовий порядок і стабільність суспільства: взаємозв'язки і взаємообумовленість. *Право України*. 2007. № 7. С. 30–34.

9. Лученко М.М. Принципи пропорційності і верховенства права: питання співвідношення. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2019. № 1. С. 11-15.
10. Марушій О.А. Забезпечення законності в діяльності органів виконавчої влади: адміністративно-правова характеристика : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Львів, 2021. 216 с.
11. Мозолюк-Боднар Л.М. Форми прояву деформацій законності: окремі аспекти дослідження. *Право і суспільство*. 2019. №1. Ч.2. С. 23-27.
12. Оніщенко Н. М. Принцип законності: наукові реалії сьогодення. *Альманах права*. 2012. Вип. 3. С. 13–18.
13. Оніщенко, А. М. Правопорядок і законність як головні елементи верховенства права в Україні. Актуальні проблеми сучасної науки в дослідженнях молодих учених, курсантів та здобувачів вищої освіти : тези доп. Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Вінниця, 17 травня 2023 р.). Вінниця : ХНУВС, 2023. С. 390-393.
14. Принцип верховенства права: проблеми теорії та практики: монографія: у 2 кн. / за заг. ред. Ю. С. Шемшученка. Кн. 1: Верховенство права як принцип правової системи: проблеми теорії / відп. ред. Н. М. Оніщенко. Київ: Юрид. думка, 2008. 344 с.
15. Рабінович П., Луців О. Верховенство права: сучасні вітчизняні підходи до інтерпретації. *Вісник Академії правових наук України*. 2012. № 2. С. 3–16.
16. Рабінович П. Ефективність юридичних гарантій законності: до методики її виявлення. *Вісник Академії правових наук України*. 2010. № 1. С. 17–27.
17. Серьогін В. С. Верховенство права в Україні: проблеми розуміння та застосування: монографія. Дніпропетровськ: Середняк Т. К., 2014. 124 с.
18. Сопілко, Головня. Забезпечення законності і правопорядку в Україні в умовах реформування державних інституцій. *Юридичний вісник*. 2019. № 2(51). С. 77-83.
19. Сучасний правопорядок : національний, інтегративний та міжнародний виміри : тези Міжнар. наук.–практ. конф., 13–14 червня 2008 р. / за

заг. ред. Ю. М. Оборотова ; уклад. А. Ф. Крижанівський, Н. М. Крестовська. О. : Фенікс, 2008. 266 с.

20. Цувіна Т. Формальні та субстантивні Концепції верховенства права. *Підприємництво, господарство і право*. 2020. №11. С. 197-203.

21. Шилінгов В. С. Верховенство права – основоположний принцип правової системи демократичного суспільства. *Часопис Київського університету права*. 2009. № 2. С. 26–29.

Тема. Правові засоби, механізм правового регулювання та юридичний процес.

1. Богуцький П. Правовий режим: методологічні рівні дослідження. *Право України*. 2013. № 1–2. С. 317–323.

2. Валігура К. Механізм правового регулювання: методологічний аспект. *Visegrad journal on human rights*. 2016. № 2/1. С. 17–22.

3. Дія права: інтегративний аспект: монографія / відп. ред. Н. М. Оніщенко. Київ: Юрид. думка, 2010. 360 с.

4. Зінченко О. В. Функції юридичних конструкцій: теоретико-правовий аналіз. *Часопис Київського університету права*. 2012. № 2. С. 58–62.

5. Каленіченко Л. І., Слинько Д. В. Юридичний процес та процесуальне право: загальнотеоретичні підходи до розуміння співвідношення понять. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2019. Спецвипуск. С.7–10. URL: <http://apnl.dnu.in.ua/2019/4.pdf>

6. Калюжний Р. А. Правові стимули в механізмі правового стимулювання: монографія. Київ: МП Леся, 2013. 204 с.

7. Косович В. «Правові припущення» як засіб створення досконалих нормативно-правових актів України. *Науковий вісник Чернівецького університету. Серія: «Правознавство»*. 2013. Вип. 644. С. 44–52.

8. Красовська В. Ефективність дії правових стимулів та обмежень у механізмі правового регулювання. *Право України*. 2010. № 6. С. 182–188.

9. Куракін О. М. Структура механізму правового регулювання. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: «Право»*. 2015. Вип. 35. С. 41–44. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/16798>

10. Ляшенко Р. Д. Функціональне призначення презумпцій в праві. *Ученые записки Таврического национального университета им. В. И. Вернадского. Серия «Юридические науки»*. 2009. Т. 22. № 1. С. 316–322.
11. Сердюк І. А. Нормативно-правовий акт у співвідношенні з актом застосування та актом тлумачення норм права. *Вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*. 2010. № 3. С. 12–15.
12. Середа О. О. Деякі аспекти співвідношення понять «правова процедура» та «юридична процедура» у контексті сучасної юридичної науки. *Держава і право*. 2006. № 34 С. 117–122.
13. Слинько Д. В. Юридичний процес: історія, теорія, практика: монографія. Харків: Вид-во «НТМТ», 2017. 415 с. URL: <http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/handle/123456789/4984>
14. Ткаля О. В. Теоретичне обґрунтування імунітету як особливої правової категорії. *Актуальні проблеми держави і права: зб. наук. пр.* Одеса: Юрид. літ., 2008. Вип. 43. С. 234–243.
15. Ульяновська О. Правові фікції і правові презумпції: єдність та відмінності. *Право України*. 2005. № 6. С. 101–102.
16. Тарахонич, Т. І. Правове регулювання та правовий вплив як юридичні категорії: співвідношення понять. *Часопис Київського університету права*. 2009. №4. С.10-14.
17. Юлдашев О.Х. Проблеми вдосконалення регулятивної політики в Україні : монографія. К.: Парлам, 2005. 360с.
18. Шапенко Л.О. Правова презумпція як засіб вираження змісту права. Свобода, безпека та незалежність: правовий вимір: матеріали XIII Міжнародної науково-практичної конференції, 24 лютого 2023 р. Київ, Національний авіаційний університет. С. 263-266

Тема. Право і людина. Права людини

1. Білак М. Подвійні стандарти застосування Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та практики Європейського суду з прав людини судами України. *Право України*. 2018. № 5. С. 170–184.

2. Гуйван П. Право на справедливе судочинство відповідно до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод. *Право України*. 2017. № 11. С. 172–180.
3. Завальнюк В. В. Соматичні права людини з позицій юридичної антропології. *Наукові праці Одеської національної юридичної академії*. Одеса: Юрид. літ., 2011. Т. 10. С. 20–27.
4. Конституційно-правовий статус людини: можливості удосконалення в Україні : кол. монографія. Львів: Медицина і право, 2012. 183 с.
5. Курко М. Н., Сопілко І. М. Проблеми правового регулювання дотримання інформаційних прав у мережі Інтернет. *Наукові праці МАУП. Серія: «Юридичні науки»*. 2016. Вип. 4. С. 5–14. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npmaurpun_2016_4_4
6. Мушак Н. Б. Концептуальні підходи до класифікації прав людини в умовах глобалізаційних процесів. *Часопис Київського університету права*. 2011. № 2. С. 298–302.
7. Права людини в Україні – 2016. Доповідь правозахисних організацій / за заг. ред.: А. П. Бущенко, О. А. Мартиненка. Київ, КИТ, 2017. 230 с.
8. Рабінович П., Луців О. Верховенство права як омріяний результат здійснення прав людини (підходи до інтерпретації, критерії оцінювання). *Право України*. 2017, №3. С. 100–111.
9. Рабінович П., Венецька О. Міжнародні стандарти прав людини: загальні ознаки, класифікація. *Вісник Академії правових наук України*. 2012. № 4. С. 18–28.
10. Рабінович П. М., Хавронюк М. І. Права людини і громадянина. Київ: Атіка, 2004. 462 с.
11. Трегубов Е. Л. Право на справедливий суд в практиці Європейського суду з прав людини. *Форум права*. 2010. № 1. С. 358–363. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index.htm_2010_1_58
12. Чугуєвська М. Виконання Україною рішень Європейського суду з прав людини: проблемні аспекти. *Віче*. № 2. 2013. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/viche_2013_2_9
13. Шевчук Є. Судовий захист прав людини: Практика Європейського суду з прав людини в контексті західної правової традиції. 2-ге вид., випр. та допов. Київ: Реферат, 2007. 848 с.

14. Шишка О. Р. Соматичні права та перспективи розвитку їх в Україні. *Актуальні проблеми держави і права: зб. наук. пр.* Одеса: Юрид. літ., 2011. Вип. 59. С. 284–293.

Тема. Правові системи та правові сім'ї

1. Бехруз Х. Порівняльне правознавство. О.: Фенікс, 2009. 464 с.
2. Гапотій В.Д. Основні правові системи світу: навчальний посібник / В.Д. Гапотій, О.Л. Жильцов, Г.І. Воржевітіна. Мелітополь: ФОП Однорог Т.В., 2019 279 с
3. Вступ до теорії правових систем: Монографія/ За редакцією Зайчука О.В., Оніщенко Н.М. – К.: Юридична думка, 2006. – 430 с.
4. Динис Г. Г. Міжнародно-правові концепції глобального права, права інтернету або кіберправа та трансформації міжнародного права. *Часопис Київського університету права.* 2011. № 2. С. 279–286.
5. Зайчук О.В., Оніщенко Н.М. Правові системи сучасності та тенденції їх розвитку. *Право України.* 2002. №11. С.23-26.
6. Крестовська Н. М. Цивілізаційний підхід у порівняльному правознавстві. *Правова держава.* 2016. Вип. 27. С. 443–449.
7. Мороз С. П. Правничі системи сучасності : навч. посібн. / Мороз С. П. Дніпро : Університет митної справи та фінансів, 2019. 86 с.
8. Настасяк, І. Основи типологізації сучасних правових систем світу *Публічне право : науково-практичний юридичний журнал.* 2014. №4. С. 206-212.
9. Оборотов Ю. М. Правова система України в євразійській правовій сім'ї. *Наукові праці Одеської національної юридичної академії.* Т. III. О. : Юрид. л-ра, 2004. С. 28-37.
10. Оксамитний В. Міждержавні правові системи як реальність сучасного світу. *Право України.* 2013. № 3–4. С. 209–222.
11. Оніщенко Н. М. Правова система і держава в Україні : моногр. К. : Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2002. 132 с.
12. Оніщенко Н. М. Правова система : проблеми теорії : моногр. К. : Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2002. – 352 с.

13. Павліченко Є.В., Голинська М.І. Становлення порівняльного правознавства та порівняльно-правової методології. *Правовий часопис Донбасу*. 2019. № 1 (66). С. 18-24.
14. Петришин О.В., Зінченко О. В. Правова карта сучасного світу : навч. посіб. для здобувачів вищої освіти-магістрів юрид. вищ. навч. закл. і ф-тів. Х.: Право, 2018. 508 с.
15. Порівняльне правознавство : підручник / С. П. Погребняк, Д. В. Лук'янов, І. О. Биля-Сабадаш та ін. ; за заг. ред. О. В. Петришина. Х.: Право, 2012. 272 с.
16. Правові системи сучасності. Глобалізація. Демократизм. Розвиток / В. С. Журавський, О. В. Зайчук, О. Л. Копиленко, Н. М. Оніщенко; за заг. ред. В. С. Журавського / Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. – К. : Юрінком Інтер, 2003. 296 с.
17. Порівняльне правознавство у таблицях : навч. посіб. для юрид. ф-тів та закл. вищ. освіти / авт.-уклад.: О. В. Петришин, О. В. Зінченко, Д. В. Лук'янов. 4-те вид., змін. Харків : Право, 2021. 164 с.
18. Руденко Б. До питання про класифікацію правових систем. *Підприємництво, господарство і право*. 2007. №4. С. 137-140..
19. Удовика Л. Г. Формування теорії правової системи у юридичній науці (частина 1) *Часопис Київського університету права*. 2019. № 3. С. 12-20.
20. Хаустова, М.Г., Юхименко, Д.С. Ісламська правова сім'я як одна з провідних правових сімей світу. Головні терміни мусульманського права – «шаріат» та «фікх». *Порівняльно-аналітичне право*. 2019. №1. С. 76-79.
21. Чукаєва В. О. До проблеми типології правової системи сучасної України. *Juris Europensis Scientia*. 2020. Вип. 4. С. 20-24.

Розділ 7. ДОДАТКОВІ ДЖЕРЕЛА ДЛЯ НАПИСАННЯ КУРСОВИХ РОБІТ З ТЕОРІЇ ДЕРЖАВИ

Тема. Виникнення держави

1. Котенко В. Проблема та напрями досліджень виникнення держави у східних слов'ян. *Підприємництво, господарство і право*. 2010. № 3. С. 39-43.
2. Божко В. М. Аналіз теорій походження держави. *Збірник наукових праць Харківського національного педагогічного університету ім. Г. С. Сковороди*. 2007. №9. С. 12–19.
3. Гуртова К. М., Сомова В. О. Сучасні теорії походження держав. *Сучасні проблеми правового, економічного та соціального розвитку держави* : матеріали X Міжнар. наук.-практ. конф., присвяч. 27-й річниці створення (м. Харків, 19 листоп. 2021 р.). Харків : ХНУВС, 2021. С. 52-53.
4. Капустинський В. А. Генеза, функції та роль судових органів у давніх державах. *Часопис цивільного і кримінального судочинства*. 2013. № 4. С. 90–97.
5. Кононенко, Ю. С., Джолос, С. В. Теорія природного права і суспільного договору: консервативний погляд англійських і німецьких мислителів XVII – XVIII ст. та їхніх послідовників. *Актуальні проблеми формування громадянського суспільства та становлення правової держави* : збірник матеріалів IV Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції (21 травня 2021 р.) Черкаси. 2021 С. 20-29.
6. Лебедева Ю. О. Сучасна інтерпретація українськими істориками теорій походження та розвитку Київської Русі. *Вісник Академії праці і соціальних відносин Федерації профспілок України*. 2014. № 1. С. 88–94.
7. Лебедева О.В. Психологічна теорія походження держави. *Молодий вчений*. 2015. № 8(23). Ч.2. С. 98-100.
8. Максимова, А., Грищенко, І. Аналіз теорій походження держав. *Collection of Scientific Papers «SCIENTIA»* (April 1, 2022; Kraków, Poland). 2022. P. 29–30.
9. Нестерович В.Ф. Поняття «державотворення в Україні» та його сутнісні риси. *Право і суспільство*. 2020. №1. С. 83-91.
10. Оборотов Ю. М. Від ціннісної характеристики – до формування аксіометрії права і держави. *Філософія права і загальна теорія права*. 2012. № 1. С. 150-158.

11. Пилипенко Г. М. Теорії виникнення держави як методологічна основа дослідження державної присутності в економіці. *Економічний вісник НГУ*. 2007 № 4. С. 13–19.

12. Сівак В. М. До питання про природу та співвідношення держави та державності. *Європейський вибір України, розвиток науки та національна безпека в реаліях масштабної військової агресії та глобальних викликів XXI століття» (до 25-річчя Національного університету «Одеська юридична академія» та 175-річчя Одеської школи права) : у 2 т. : матеріали Міжнар.наук.-практ. конф. (м. Одеса, 17 червня 2022 р.) / за загальною редакцією С. В. Ківалова. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2022. Т. 1. С. 121-123.*

13. Устименко О. С. Загальнотеоретична характеристика основних наукових концепцій походження держави. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: «Юридичні науки»*. 2017. Вип. 2. Т. 1. С. 25–28.

14. Шигаль Д. А. Типологія та основні схеми періодизації історії держави і права. *Форум права*. 2011. № 1. С. 1140–1143.

15. Яртим Н. В. Католицькі доктрини походження держави і права. *Вісник НАУ. Серія: «Філософія. Культурологія»*. 2011. Т. 13. № 1.

Тема. Поняття, ознаки, сутність та типологія держави

1. Джураєва О.О. Герменевтичний підхід до визначення поняття сучасної держави. *Актуальні проблеми держави і права*. 2009. Вип. 50. С. 142–146. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apdp_2009_50_24.

2. Дудченко В.В., Пасечник О.В. Теоретичні засади міжнародно-правових механізмів комунікації сучасних держав. *Держава і право*. 2022. Вип. 92. С. 15-25

3. Євграфова Є. Державорозуміння і право: проблемні аспекти теорії. *Право України*. 2015. № 11. С. 67–76.

4. Завальнюк В.В. Держава з позицій юридичної антропології. *Актуальні проблеми держави*. 2010. Вип. 56. С.13-18.

5. Заяць Н. Суверенітет: трансформація змісту. *Право України*. 2008. № 2. С. 17–22.

6. Камінський М. І. Сучасна держава в умовах світової глобалізації. *Наукові записки Львівського університету бізнесу і права*. 2011. Вип. 34. С. 129–131.

7. Ковбасюк С.В. Інституційний базис сучасної держави, аспекти цілісності та стабільності. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. № 7. С. 29-33.
8. Копча В.В. Сучасна держава: основні підходи до розуміння. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Юриспруденція*. 2020 № 43. С. 13-17.
9. Кормич А. І. Сучасна українська держава: соціальний вимір. *Актуальні проблеми політики*. 2015. Вип. 56. С. 31-37.
10. Коструба А. Правова природа держави: цивілістичний аспект. *Право України*. 2017. № 11. С. 165–171.
11. Матвеева Л. Г. Сутність та особливості транзитивної держави. *Наукові записки Львівського університету бізнесу та права*. 2014. № 13. С. 73–81.
12. Оніщенко Н. М., Лебедева О. В. Сучасна держава: теоретико-правові проблеми ідентифікації. *Юридичний вісник. Повітряне і космічне право*. 2009. № 3. С. 13–15.
13. Пасальський М. М. Правовий статус і правосуб'єктність держави: дискусійні питання теорії і практики. *Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України*. 2016. № 1. С. 26–31.
14. Серебро М. В. Ціннісні аспекти функціональних змін сучасної держави. *Юридичний вісник*. 2016. № 1. С. 167–174.
15. Скиба М. В. Сутність та роль держави: інституціональний аспект. *Економіка*. 2014. Вип. 24.
16. Скрипнюк О.В. Державний суверенітет: генеза доктрини та визначення поняття. *Публічне право*. 2013. № 2. С. 6–12. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pp_2013_2_1.
17. Скрипнюк О.В. Державний суверенітет: генеза доктрини та визначення поняття (частина друга). *Публічне право*. 2013. № 3. С. 6–13. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pp_2013_3_3.
18. Солодка С.М. Інформаційний простір держави як сфера реалізації інформаційного суверенітету. *Інформація і право*. 2020. № 4(35). С. 39-46.
19. Сухонос В. В. Історичний критерій юридичного підходу до типології держави. *Правові горизонти*. 2020. №22. С. 21-16.
20. Чубко Т.П. Глобалізація: поняття, вплив на сучасні державу і право. *Форум права*. 2010. № 1. С. 396–405. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index.

21. Шай Р. Я. Теоретико-правовий підхід щодо розуміння сутності держави в історії політико-правової думки. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Юридичні науки*. 2016. № 837. С. 373–376. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vnulpurn_2016_837_61

22. Якименко Х. Наднаціональна організація влади і державний суверенітет: проблеми співвідношення. *Вісник Академії правових наук України*. 2011. № 3. С. 36–44.

Тема. Функції держави

1. Басс Д. Про функції сучасної держави. *Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України*. 2015. № 1. С. 5–8.

2. Волинець В. В. Функції сучасної держави: теоретико-правові проблеми. К.: Логос, 2012. 512 с.

3. Джураєва О. О. Динаміка сучасної держави: загальнотеоретичний аспект. *Lex Portus: юрид. наук. журн.* 2018. № 2. С. 190–201.

4. Дзевелюк М.В. Традиції та новації в розвитку функцій сучасної держави: дис. ...канд. юрид. наук. Одеса, 2017. 209 с.

5. Дзевелюк М. В. Номенклатура функції сучасної держави. *Підприємництво, господарство і право*. 2016. № 11. С. 171–176.

6. Дзевелюк М. В. Сервісна держава як функціональна модель сучасної держави. *Актуальні проблеми держави і права*. 2017. Вип. 78. С. 60–67.

7. Лошихін О. М. Функції сучасної держави. Нарис юридичної теорії : монографія. Київ: Логос, 2013. 228 с.

8. Марущак О.А. Формування та становлення наукової категорії «функції держави». *Форум права*. 2019. № 55(2). С. 59-69.

9. Мацькевич М. Розвиток культурної функції держави як умова демократичних трансформацій українського суспільства. *Право України*. 2012. № 8. С. 210–217.

10. Мельничук С. М. Правові форми реалізації функцій сучасної держави Україна: дис. ... докт. юрид. наук: 12.00.01. Київ, 2019. 478 с.

11. Мельничук С.М. Функції сучасної держави в умовах воєнного стану. *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка*. 2023. № 1. С. 23-35.

12. Міхайліна Т.В., Мозговая Н.А. Соціальна функція держави та соціальне підприємництво: аспекти співвідношення. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право.* 2022. № 70. С. 48-52.
13. Мотиль І. І. Основні внутрішні функції української держави : монографія. К. : ТОВ «ВБ Аванпост –Прим», 2008. 183 с.
14. Мотиль І. І. Становлення та розвиток поняття функцій сучасної правової держави. *Право і суспільство.* 2011. № 2. С. 47–51.
15. Наливайко Л. Р., Беляева М. В. Поняття політичної функції Української держави. *Бюлетень Міністерства юстиції України.* 2011. № 10. С. 54–64.
16. Тихомиров О. До проблеми розуміння функцій сучасної держави. *Підприємництво, господарство і право.* 2009. № 1. С. 72–76.
17. Федоров В.А. Боргова функція сучасної держави : монографія. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2017. 176 с.
18. Шай Р. Я. Принципи та форми реалізації функцій держави. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія: юридичні науки.* 2014. № 810. С. 116–123
19. Щербюк Н., Щербюк М. Особливості та шляхи реалізації функції оборони держави. *Історико-правовий часопис.* 2015. № 2. С. 36-40.

Тема. Форма держави

1. Барабаш Ю. Президент у змішаних республіках: деякі питання конституційно-правової теорії та практики. *Право України.* 2012. № 8. С. 93–99.
2. Бариська Я. О., Лемак В. В. Фактори, які впливають на форму державного правління. *Форум права.* 2012. № 4. С. 61–65. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index.htm_2012_4_11
3. Бариська Я.О. Вплив глобалізації на форму правління сучасної держави: до питання коригування обсягу поняття. *Публічне право.* 2013. № 4. С. 188–195. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pp_2013_4_25.
4. Бостан С. К. Форма державного правління: закономірності, тенденції, особливості розвитку. *Право України.* 2014. № 8. С. 27–38.
5. Богатир В.В. Еволюція форм держави. *Наше право.* 2010. №1. С. 31-36.
6. Богушова І.В. Концептуальні засади розуміння сутності форми держави. *Часопис Київського університету права.* 2010. №3. С.5-10

7. Волощук О. До питання пошуку оптимальної форми правління для України на сучасному етапі державотворення. *Право України*. 2014. № 8. С. 126–136.
8. Георгіца А. Парламентська форма державного правління: особливості та видові ознаки. *Право України*. 2009. № 10. С.67-71.
9. Мартинюк Р. «Суперпрезидентська республіка»: конституційно-правова оцінка феномену та досвід пострадянських країн. *Право України*. 2013. № 7. С. 252–262.
10. Мартинюк Р. Змішана республіка – напівпрезидентська форма правління. *Право України*. 2018. № 1. С. 172–173.
11. Плаван О.О. До питання визначення категорії «форма державного правління». *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2010. №3. С.95-100.
12. Попович Т.П., Івашкович І.І. Державний режим: критерії ідентифікації. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2019. Випуск 4. Том 1. С. 31-36.
13. Процюк І. Парламентська форма правління: сутність і особливості. *Вісник Академії правових наук України*. 2012. № 4. С. 65–74.
14. Сухонос В. В. Державне правління: еволюція сучасних форм. Суми: Університетська книга, 2013. 310 с.
15. Телешун С. О. Державний устрій України: проблеми політики теорії і практики. Івано-Франківськ : Лілея–НВ, 2000. 344 с.
16. Толстенко В. Поняття форми держави як предмет дослідження сучасної теорії держави і права. *Юридична наука*. 2013. № 9. С. 8-15.
17. Харченко Н.П. Форма держави: еволюція наукових підходів. *Юридичний бюлетень*. 2021. Вип. 18. С. 80-84.
18. Черняк Є. В. Зміна форми правління як мета конституційних перетворень: порівняльно-правовий аспект. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції. Спецвипуск*. 2017. Ч. 2. С. 40–43.
19. Явір В. А. Україна унітарна: аналіз цивілізаційного вибору форми державного устрою. *Політикус : наук. журнал*. 2020. № 5. С. 166–171.

Тема. Державна влада і механізм держави.

1. Акімов, О. О. Формування та реалізація повноважень органів державної влади: системогенезний аспект. *Ефективність державного управління*. 2019. № 3(60). С. 71-81.

2. Андрієнко М., Слюсар А., Гаман П., Фомін А., Стрюк М. Напрями оптимізації механізму взаємодії інститутів громадянського суспільства з органами державної влади. *Вчені записки Університету «КРОК»*. 2022. № 4(68). С. 63–74.
3. Авер'янов В. Уряд у механізмі поділу влади: недосконалість вітчизняної конституційної моделі. *Право України*. 2005. №4. С.10 –15.
4. Біла-Тіунова Л., Білоус-Осінь Т., Тодошак О. Децентралізація публічної влади : навч.-метод. посіб. [Електронне видання] / Л. БілаТіунова, Т. Білоус-Осінь, О. Тодошак ; Нац. ун-т «Одеська юридична академія». Одеса : Фенікс, 2023. 66 с.
5. Бистрик Г. Механізм держави в системі сучасних теоретико-правових досліджень. *Юридична Україна*. 2013. № 10. С. 8–14.
6. Бородін, І. Л. Історико-теоретичні аспекти становлення і розвитку теорії поділу державної влади. *Юридичний вісник «Повітряне і космічне право»*. (2021). № 1(58). С. 38–44.
7. Держава у правовому вимірі : навч. посіб. у питаннях та відповідях / за ред. Т. Є. Кагановської. Х.: Право, 2013. 586 с.
8. Дудченко О. С. Теоретична визначеність і змістовне наповнення поняття «механізм держави». *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2016. № 1. С. 10–12.
9. Журавель Я.В. Концепт «виконавча влада» в сучасному політико-управлінському дискурсі. *Юридичний бюлетень*. 2019. Вип. 11. Ч. 1. С. 281-286.
10. Ковбасюк С. В. Інституційна характеристика сучасної держави: теоретико-правове дослідження : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01. Одеса, 2021. 19 с.
11. Ковбасюк С.В. Інституційний базис сучасної держави, аспекти цілісності та стабільності. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. № 7. С. 29-33.
12. Коврига О.С. Взаємодія органів державної влади з громадськістю в системі державного управління. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Державне управління*. 2020. № 2. С. 109-114.
13. Онупрієнко А. Правове регулювання функціонування місцевої влади: світовий і вітчизняний досвід. *Вісник Академії правових наук України*. 2010. № 1. С. 90–100.

14. Погорелова З. О. Законодавча влада як легітимна основа законотворчої діяльності. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету. Серія : Право.* 2021. Вип. 66. С. 19-26
15. Равлюк А. Г. Зміст поняття органу державної влади. *Актуальні проблеми держави і права.* 2019. Вип. 84. С. 54-62.
16. Сенишин Н.В. Сутність, зміст і форми територіальної організації влади держави. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Державне управління.* 2020. №. 2. С. 190-198.
17. Сердюк І.А. Державна влада у співвідношенні з політичною владою в аспекті теорії правовідносин. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ.* Дніпропетровськ. 2008. № 4. С.9-15.
18. Цветков В. В., Горбатенко В. П. Демократія. Управління. Бюрократія. К.: Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2001. 248 с.
19. Чорна С.З. Принцип самостійності як важливий конституційний принцип організації та діяльності судової влади в Україні. *Право і суспільство.* 2020. №2. С. 135-141.
20. Шикеренець В. В. Становлення та тенденції розвитку місцевого управління в Україні. Львів: ЛРІДУ НАДУ, 2010. 184 с.
21. Шинькович, А. Принцип субсидіарності як базова засада поділу влади та розподілу повноважень між державною владою і місцевим самоврядуванням. *Публічне урядування.* 2020. № 2 (22). С. 221-229.
22. Шакірязова І.В. Форма держави і державна влада: взаємоплив та взаємозумовленість категорій. *Держава і право. Юридичні і політичні науки.* 2009. Вип. 43. С. 73-79.

Тема. Громадянське суспільство і держава

1. Батанов О. Конституційне забезпечення організації місцевого самоврядування в Україні: проблеми формування та шляхи розвитку. *Право України.* 2016. № 6. С. 60–69.
2. Богашева Н. Політичні партії як суб'єкти виборчого процесу. *Право України.* 2013. № 5. С. 114–121.
3. Бондар О. Місце і роль інституту самоврядування в структурі громадянського суспільства. *Віче.* 2009. № 17. С. 22-24.

4. Бондаренко Н. О. Громадянське суспільство в Україні: історико-правові аспекти становлення та розвитку. *Форум права*. 2017. № 5. С. 57–63. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index.htm_2017_5_9
5. Гарасимів Б. Моделі громадянського суспільства: проблема взаємовідносин людини та держави. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Юридичні науки. 2017. № 861. С. 97–104.
6. Гетьман І. Розвиток громадянського суспільства в умовах інформаційно-глобалізаційних процесів. *Вісник Академії правових наук України*. 2011. № 2. С. 46–54.
7. Громадянське суспільство в сучасній Україні: специфіка становлення, тенденції розвитку / за заг. ред. Ф. М. Рудича. – К. : Парламентське видавництво, 2006. 412 с.
8. Гудов В. Приватна власність як основа економічного фундаменту громадянського суспільства. *Персонал*. 2009. № 2. С.66-69.
9. Держава і громадянське суспільство в Україні: проблеми взаємодії : моногр. / за ред. І. О. Кресіної. К. : Логос, 2007. 314 с.
10. Журенок Т. В. Правовий статус та види громадських об'єднань. *Форум права*. 2012. № 4. С. 356–361. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index.htm_2012_4_58
11. Корнієвський О. А. Громадянське суспільство сучасної України: проблемні аспекти розвитку. *Наукові праці МАУП*. 2017. Вип. 52. С. 56–63.
12. Куракін О. М., Романов М. Ю. Генеза поняття «громадянське суспільство». *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія: «Право». 2015. Вип. 35. С. 28–32. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2015_35%281.1%29_9
13. Левенець Ю. А. Держава у просторі громадянського суспільства. К. : Освітня книга, 2006. 272 с.
14. Любченко П. Засоби масової інформації як структурний елемент громадянського суспільства та їх вплив на місцеве самоврядування. *Вісник Академії правових наук України*. 2010. № 1. С. 68–77.
15. Назаренко О. А. Історія становлення політичної системи суспільства: теоретико-правовий аналіз. *Право і суспільство*. 2017. №3. С. 30–35. URL: http://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2017/3_2017/part_1/8.pdf

16. Пасько Я. І. Соціальна держава і громадянське суспільство: співпраця versus протистояння. Київ: ПАРАПАН, 2008. 272 с.
17. Тимошенко В. Розвиток концепції громадянського суспільства у вітчизняній політико – правовій думці XIX – початку XX ст. *Право України*. 2010. № 7. С. 33-42.
18. Толстенко В. Роль громадянського суспільства у генезі форми сучасної держави: теоретико-методологічні аспекти. *Право України*. 2014. № 4. С. 45–54.
19. Цесар І. Правове забезпечення взаємодії держави і громадянського суспільства в умовах демократії. *Юридична Україна*. 2010. №11. С. 43-49.
20. Чумаков Д. Д. Проблема розвитку громадянського суспільства в Україні в контексті його взаємодії з інститутом держави. *Грані*. 2014. № 6. С. 131–135.
21. Щур А.В. Соціальний капітал як чинник становлення громадянського суспільства. *Трибуна*. 2010. № 7-8. С. 23-25.

Тема. Демократична, правова і соціальна держава.

1. Білик О. І. Періодизація історичного розвитку феномена соціальної держави. *Публічне управління та митне адміністрування*. 2020. № 2(25). С. 7–10.
2. Вовк П. В. Правова держава: вітчизняні наукові підходи до змісту поняття. *Юридичний вісник*. 2020. № 1. С. 19-23.
3. Гринюк Р.Ф. Ідея правової держави: теоретико-правова модель і практична реалізація. К.: Видавничий Дім Ін Юре, 2004. 386 с.
4. Громовчук М.В., Белов Д.М. Принцип гуманізму як основоположний принцип побудови сучасної правової держави. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету. Серія Право*. 2021. Вип. 65. С.57-60.
5. Заєць А. Концепції правової держави і верховенства права в українській правовій доктрині. *Право України*. 2013. № 9. С. 243–269.
6. Кабанець О. С. Принцип верховенства права як ціннісна складова демократії. *Часопис Київського університету права*. 2013. № 1. С. 48-51.
7. Лафітський В. Правова держава і фактори її розвитку в порівняльно-правовому вимірі. *Право України*. 2013. № 3–4. С. 169–182.
8. Максимов С.І. Ідея правової держави в контексті становлення та розвитку правової культури. *Проблеми філософії права*. 2008-2009. Т.-6-7. С. 16-18.

9. Оніщук М. В. Україна як правова держава: реалії і проблеми. *Часопис Київського університету права*. 2011. № 2. С. 81–85.
10. Панкевич О. З. Соціальна держава та права людини «другого покоління»: Загально-теоретичне дослідження. Л. : Світ, 2006. 176 с.
11. Петришин О. В. Демократія як основоположний принцип сучасного конституційного ладу України. *Право України*. 2013. № 8. 365 с.
12. Погребняк С. Соціальна держава: обґрунтування концепції. *Вісник Академії правових наук України*. 2011. № 2. С. 15–25.
13. Сенчук В.В. Поняття та ознаки демократичної держави: теоретико-правовий аспект. *Держава і право*. 2009. Вип. 44. С. 110-117.
14. Синчук С. Модель національної системи соціального забезпечення в контексті європейського напрямку розвитку України. *Право України*. 2016. № 8. С. 17–23.
15. Теорія та практика побудови і розвитку демократичної, соціальної, правової держави в Україні у контексті євроінтеграції : колективна монографія / Л. Г. Матвеева, І. Й. Магновський, Л. Б. Тарасенко, Є. О. Бутирін, В. В. Шевчук, Л. С. Березовенко. Одеса, 2021. 289 с.
16. Тищенко О. Соціальні стандарти в Україні: проблеми євроінтеграції. *Право України*. 2016. № 8. С. 24–32.
17. Футей Б. Становлення правової держави в Україні: 1991–2011. Київ: Юрінком Інтер, 2011. 436 с.
18. Хома Н. М. Моделі соціальної держави: світовий та український досвід: монографія. Київ: Юридична думка, 2012. 592 с.
19. Шай Р.Я. Теоретико-правові концепції виникнення та розвитку правової держави. *Наукові записки ЛУБП. Збірник наукових праць з економічних та юридичних наук*. 2010 р. № 5, ст..ст. 261-265.
20. Ярошенко О. Соціально-правовий вимір держави Україна в умовах євроінтеграції. *Право України*. 2016. № 8. С. 9–16.

Зразок титульного листа курсової роботи

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»

Юридичний фаховий коледж НУ «ОЮА»
Кафедра загальної теорії права та держави

КУРСОВА РОБОТА

з загальної теорії права та держави

на тему:

«Співвідношення держави і права»

Здобувача (ки) вищої освіти 1 курсу 1
поточку 3 групи
напряму підготовки фахового молодшого
бакалавра
спеціальності 081 «Право»

В.В. Хомич

(прізвище та ініціали)

Керівник к.ю.н., доц. І.В. Іванова

*(посада, вчене звання, науковий ступінь,
прізвище та ініціали)*

Національна шкала : _____

Кількість балів: _____ Оцінка ECTS _____

Члени комісії

(підпис) (прізвище та ініціали)

(підпис) (прізвище та ініціали)

(підпис) (прізвище та ініціали)

Одеса

2024

65

*Зразок плану курсової роботи*ТЕМА: СПІВВІДНОШЕННЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА

З М І С Т

Вступ	3
Розділ 1. Поняття держави. Її походження та основні ознаки	
1.1. Поняття та ознаки держави.....	5
1.2. Етапи становлення і розвитку держави.....	9
Розділ 2. Поняття права. Його походження та основні ознаки	
2.1. Поняття та ознаки права.....	13
2.2. Стадії розвитку права.....	16
Розділ 3. Держава і право в їхньому співвідношенні та взаємодії	
3.1. Методологічні підходи до проблеми співвідношення держави і права.....	20
3.2. Типи зв'язків між правом і державою.....	25
Висновки	30
Список використаної літератури.....	32

Зразок посилань на сторінках курсової роботи

¹ Ковбасюк С.В. Інститути міської правової системи *Сучасні міждисциплінарні дослідження: Правова урбаністика* : матеріали науково-практичної інтернет-конференції «Сучасні міждисциплінарні дослідження: Правова урбаністика» (м. Одеса 26 грудня 2016 р.) – С. 121.

² Там само. С. 122. (У разі повторних посилань на одній сторінці)

³ Дзевелюк М.В. Сервісна держава як функціональна модель сучасної держави *Актуальні проблеми держави і права*. 2017. Вип. 78. С. 61.

⁴ Judge D. *Political Institutions in the United Kingdom*. Oxford : Oxford University Press, 2005. P. 56.

⁵ Ковбасюк С.В. Вказ. праця. – С. 301. (У разі повторного посилання на іншій сторінці)

*Зразок оформлення списку використаних джерел***СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ**

- 1) Антошина І. В. Інформаційний підхід у методології юридичної науки: постановка проблеми. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Юриспруденція*. 2023 № 62. С. 8-11.
- 2) Арістова І. В. Система права України в умовах інформаційного суспільства та цифрової економіки. *Приватне та публічне право*. 2020. № 3. С. 44-51.
- 3) Богачова Л. Л., Магда Є.В. Правова система України: сучасний стан та тенденції розвитку. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2021. № 4. С. 28-30.
- 4) Бондар Н. А., Стрельник В. В. Методологія наукового дослідження теоретико-правових факторів впливу на розвиток юридичної освіти в умовах глобалізації. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 2. С.102-105.
- 5) Виборчий кодекс України від 19.12.2019 р. № 396-ІХ. *Відомості Верховної Ради України*. 2019. № 7. Ст. 48.
- 6) Державознавство: підручник / Володимир Сухонос, Віктор Сухонос, Анатолій Куліш, Руслан Білокінь; за ред. Володимира Сухоноса. Суми: Університетська книга, 2021. 493 с.
- 7) Дудник Р. М. Правовий режим як критерій розмежування галузей українського права. *Правове життя сучасної України* : у 2 т. : матер. Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 17 трав. 2019 р.) / відп. ред. Г. О. Ульянова. Одеса : ВД «Гельветика», 2019. Т. 1. С. 125–127.
- 8) Дудченко В. В. Універсалізація сучасного права. *Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та глобальних викликів ХХІ століття: синергія наукових, освітніх та технологічних рішень* : у 2 т. : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 19 травня 2023 р.) / за загальною редакцією С. В. Ківалова. Одеса : Видавництво «Юридика», 2023. Т. 1. С. 41-43.
- 9) Дудченко В.В., Пасечник О.В. Теоретичні засади міжнародно-правових механізмів комунікації сучасних держав. *Держава і право*. 2022. Вип. 92. С. 15-25.
- 10) Каленіченко Л. І. Юридична відповідальність: поняття, ознаки. *Держава та регіони. Серія: Право*. 2020. № 1 (67). Том 1. С. 12-17.
- 11) Ковбасюк С.В. Інституційний базис сучасної держави, аспекти цілісності та стабільності. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. № 7. С. 29-33.
- 12) Ковбасюк С.В. Особливості та напрями інституціоналізації сучасної держави. *Юридичний бюлетень*. 2021. № 19 – С. 18-25.

- 13) Ковбасюк С. В., Рязанов М. Ю., Чувакова Г. М. *Правова доктрина як джерело права в релігійних правових системах* : матеріали IV-ї Міжнародної науково-практичної конференції «The world of modern technologies and inventions». Відень, Австрія. 2023. С. 118-121.
- 14) Новікова М. Загальнотеоретичні підходи до визначення поняття «джерела права». *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2021. № 2. С. 71-75.
- 15) Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014р. № 1556-VII. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 37-38. Ст. 2004.
- 16) Про громадянство України: Закон України від 18.01.2001 № 2235-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 13. Ст. 65.
- 17) Риндюк В.І. Система права в контексті сучасних підходів до праворозуміння. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету. Серія право*. 2022. Вип. 70. С. 59-63.
- 18) Скуріхін С. М. Морфологія і динаміка правової культури : навчальний посібник Одеса : Фенікс, 2020. 314 с.
- 19) Цивільний процесуальний кодекс України від 18.03.2004р. № 1618-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 40–41, 42. Ст. 492.
- 20) Чувакова, Г. М. Аномалії нормотворчої діяльності. *Часопис Київського університету права*. 2019. Вип. 4. С. 51-57.
- 21) О. Chuvakov, M. Ryazanov, H. Chuvakova, and T. Pavlova. «The Categories "legal Tradition" and anomaly of the Legal Sphere»; In the Context of Regulation of Innovations of Modern Society”. *Amazonia Investiga*, Vol. 9, no. 25, Jan. 2020, pp. 411-417.
- 22) Luts, L., Nastasiak, I., Karmazina, C., Kovbasiuk, S. Prospects for the development of modern interstate legal systems in the context of globalization challenges. *Amazonia Investiga*. 2021. Volume 10. Issue 40. P 233–244 - Web of Science Core Collection <https://amazoniainvestiga.info/index.php/amazonia/article/view/1615>

ЗМІСТ

Вступ.....	3
Розділ 1. Основні вимоги та рекомендації з написання курсових робіт	5
Розділ 2. Тематика курсових робіт: теорія права.....	17
Розділ 3. Тематика курсових робіт: теорія держави.....	19
Розділ 4. Перелік основних рекомендованих джерел для написання курсових робіт та ресурси відкритого доступу.....	20
Розділ 5. Нормативно-правові акти для написання курсових робіт.....	23
Розділ 6. Додаткові джерела для написання курсових робіт з теорії права.....	25
Розділ 7. Додаткові джерела для написання курсових робіт з теорії держави.....	54
Додатки.....	65